

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

วิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ
วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐

บ.พ. ๑๐๑/๒๕๕๐

จัดทำโดย
สำนักกฎหมาย
LIR T

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
Legislative Institutional Repository of Thailand

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
กรกฎาคม ๒๕๕๐

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายหน้า ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุภาภรณ์จิตต ไตรเพทพิสัย ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๑
นางสาวลัดดาวัลย์ สมบูรณ์กิจชัย นิติกร ๖ นายทศวิทย์ เกียรติศักดิ์ วิทยากร ๗
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๖
นางสาวธารินี ดวงสุวรรณ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๒
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๕๒๕๕

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ในทุกวันอังคารของสัปดาห์ที่มีการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นต้นไป ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๒๕๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑	บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
	ความเป็นมา สาระสำคัญ และบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	
	ประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดี พ.ศ.	
	• บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๑
	• ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดี พ.ศ.	๗
	• สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดี พ.ศ.	๙
	• บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดี พ.ศ.	๑๙
ส่วนที่ ๒	ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดี พ.ศ.	
	• สถิติการจับกุมคดีเยาวชนคดีทั่วประเทศ	๔๕
ภาคผนวก	: ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนคดี พ.ศ.	
	(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ).....	(๑)

ส่วนที่ ๑

- บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ความเป็นมา สาระสำคัญ และ
บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด
พ.ศ.

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรีชุดที่มี พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาดำเนินการตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๑ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด

เหตุผล

เนื่องจากในปัจจุบันมีคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีดังกล่าวมีลักษณะพิเศษและซับซ้อนแตกต่างจากการทำความผิดอาญาทั่วไป สมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติดโดยเฉพาะเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวน สอบสวน และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกา และอายุความ เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีอาญาเสพติด

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำหรับสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ฉบับนี้ โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๕ หมวด และมีบทเฉพาะกาล รวมทั้งสิ้น ๒๒ มาตรา ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้

๑. บทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓)

๒. กำหนดห้ามมิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น และหมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกาแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๔)

๓. บทนิยามศัพท์

ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความ
จะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า
รวมถึงอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วย
ธรรมนูญศาลทหาร

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติด
ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด

“กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด”
หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
การใช้สารระเหย กฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วย
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ
ยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ
และกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ
ประสาท

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”
หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติ
ไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า
เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติด และพนักงาน
ฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๕)

๔. บทรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

กำหนดให้ประธานศาลฎีกา
นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้
ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกระเบียบที่ประชุม
ใหญ่ ศาลฎีกา และนายกรัฐมนตรี
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับ
อำนาจหน้าที่ของตน

ระเบียบหรือกฎกระทรวงนั้น เมื่อได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้
(ร่างมาตรา ๖)

๕. หมวด ๑ การสืบสวน

**๕.๑ การสืบสวนความผิด
เกี่ยวกับยาเสพติด** กำหนดให้เจ้าพนักงาน
ผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจ
ปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิด

อนึ่ง การอนุญาตและการอำพราง
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวง
ดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุม
และตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย นอกจากนี้
ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร
ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจปฏิบัติการอำพราง
เพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับ
ยาเสพติดไปก่อนแล้วรายงานผู้มีอำนาจ
อนุญาตโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๗)

๕.๒ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
กำหนดให้เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาต
เป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับ
มอบหมายมีอำนาจครอบครองหรือจัดให้มี
การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม
ทั้งในและนอกราชอาณาจักร

อนึ่ง การอนุญาต การครอบครอง หรือการจัดให้มีการครอบครองยาเสพติด ภายใต้การควบคุม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๘)

๕.๓ กำหนดให้เจ้าพนักงาน มีอำนาจขอให้บุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษเฉพาะ ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นผู้ช่วยเหลือ เจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้บุคคลนั้น ไม่ต้องรับผิดชอบในการส่วนตัวในบรรดา ความเสียหายที่เกิดขึ้น (ร่างมาตรา ๙)

๖. หมวด ๒ การสอบสวน

๖.๑ กำหนดลักษณะคดี ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่พนักงาน สอบสวนอาจร้องขอต่อพนักงานอัยการ ให้มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน หรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงาน สอบสวนเพื่อให้คำแนะนำหรือตรวจสอบ พยานหลักฐานในการสอบสวนได้ ดังนี้

(๑) มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้ วิธีการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นพิเศษ

(๒) มีหรืออาจมีผลกระทบอย่าง รุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบ เศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๓) มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำ ขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(๔) มีผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญเป็น ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน

การสอบสวนคดีที่มีโทษประหาร ชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตสถานเดียว ต้องมี พนักงานอัยการสอบสวนร่วมกับพนักงาน สอบสวนทุกคดี

การสอบสวนร่วมกับพนักงาน สอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและ หน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงาน สอบสวน และให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตาม คำสั่งหรือคำแนะนำของพนักงานอัยการ ในเรื่องเกี่ยวกับการสอบสวนคดีนั้น

การร้องขอ การสอบสวนร่วมกัน หรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๑๐)

๖.๒ กำหนดให้พนักงาน สอบสวนส่งสิ่งของที่อ้างว่าเป็นยาเสพติด ซึ่งยึดไว้ในวันภายในสองวันทำการนับแต่ เวลาที่พนักงานสอบสวนได้รับสิ่งของนั้นไว้ เป็นของกลางในคดี เพื่อให้ผู้ชำนาญการพิเศษ ตรวจพิสูจน์และทำความเข้าใจเป็นหนังสือ รวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เว้นแต่ มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ที่ไม่อาจส่งสิ่งของที่ยึดนั้นภายในกำหนดเวลา ดังกล่าวได้ โดยให้บันทึกเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการดังกล่าว ไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย (ร่างมาตรา ๑๑)

๗. หมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

๗.๑ การสืบพยานลับหลัง จำเลย ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจำเลยมีทนายความ ถ้าปรากฏว่าจำเลย คนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐาน สูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบใน

ภายหลัง แต่ต้องให้ออกสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

๗.๒ จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องในชั้นพิจารณา ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีความผิดนั้นมีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ศาลต้องฟังพยานหลักฐานจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง (ร่างมาตรา ๑๓)

๘. หมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา

๘.๑ การยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์โดยยื่นต่อศาลชั้นต้นในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง (ร่างมาตรา ๑๔)

๘.๒ คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต หากไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษา กำหนดให้ศาลชั้นต้นต้องส่งสำนวนและคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๔๕* แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๕)

**ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๒๔๕ บัญญัติว่า**

“ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๔๖, ๒๔๗ และ ๒๔๘ เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้บังคับคดีโดยไม่ชักช้า

ศาลชั้นต้นมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีที่พิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตไปยังศาลอุทธรณ์ในเมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้น และคำพิพากษาเช่นว่านี้จะไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะได้พิพากษายืน”

๘.๓ คดีที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน หากกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีอัตราโทษสูงกว่ากรรมอื่น หรือการกระทำความผิดหลายกรรมนั้นมีอัตราโทษอย่างสูงเท่ากัน ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาการกระทำ

“มาตรา ๒๔๖ ศาลมีอำนาจสั่งให้ทุเลาการบังคับให้จำคุกไว้ก่อนจนกว่าเหตุอันควรทุเลาจะหมดไป ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อจำเลยวิกลจริต

(๒) เมื่อเกรงว่าจำเลยจะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก

(๓) ถ้าจำเลยมีครรภ์แต่เจ็ดเดือนขึ้นไป

(๔) ถ้าจำเลยคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงเดือน

ในระหว่างทุเลาการบังคับอยู่นั้น ให้ศาลสั่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จัดให้บุคคลดังกล่าวแล้วอยู่ในความควบคุมในสถานที่อันควร

มาตรา ๒๔๗ คดีที่จำเลยต้องประหารชีวิต ห้ามมิให้บังคับตามคำพิพากษาจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยอภัยโทษแล้ว

หญิงใดจะต้องประหารชีวิต ถ้ามีครรภ์อยู่ให้รอไว้จนคลอดบุตรเสียก่อนแล้ว จึงให้ประหารชีวิต

การประหารชีวิตให้ประหาร ณ ตำบลและเวลาที่เจ้าหน้าที่ในกรณีนั้นจะเห็นสมควร

มาตรา ๒๔๘ ถ้าบุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิตเกิดวิกลจริตก่อนถูกประหารชีวิต ให้รอการประหารชีวิตไว้ก่อนจนกว่าผู้นั้นจะหาย ขณะทุเลาการประหารชีวิตอยู่นั้น ศาลมีอำนาจยกมาตรา ๔๖ วรรค (๒) แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาบังคับ

ถ้าผู้วิกลจริตนั้นหายภายหลังปีหนึ่งนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลดโทษประหารชีวิตลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต”

ซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย
(ร่างมาตรา ๑๖)

๘.๔ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เฉพาะการกระทำซึ่งเป็นการผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นที่สุดนอกจากนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในการกระทำความผิดอื่นซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คู่ความอาจฎีกาได้ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๗)

๘.๕ กำหนดให้คู่ความอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องไปพร้อมกับฎีกาต่อศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาฟัง เพื่อขอให้พิจารณารับฎีกาไว้วินิจฉัยก็ได้ ซึ่งศาลฎีกาอาจพิจารณารับฎีกาในปัญหาเรื่องหนึ่งเรื่องใดไว้วินิจฉัยก็ได้ หากเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย ทั้งนี้ คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้วินิจฉัย ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ ตลอดจนการพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ทั้งนี้ ในระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุเงื่อนไขของการสั่งไม่อนุญาตที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อการปฏิบัติตามมาตรา ๒๖๒^๒ แห่ง

^๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๒ บัญญัติว่า

“ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๔๗ และ ๒๔๘”
เมื่อคดีถึงที่สุด ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ร่างมาตรา ๑๘)

๘.๖ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาในศาลทหารให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร (ร่างมาตรา ๑๙)

๙. หมวด ๕ อายุความ

๙.๑ คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดสามสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ (ร่างมาตรา ๒๐)

ให้เจ้าหน้าที่นำตัวผู้ต้องหาไปประหารชีวิตเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันฟังคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณีที่มีการถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขอให้พระราชทานอภัยโทษตามมาตรา ๒๖๑^{***} ก็ให้ทุเลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขึ้นไปนั้น แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวนั้นเสีย ก็ให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนี้ได้

เรื่องราวหรือคำแนะนำขอพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้ถวายได้แต่ครั้งเดียวเท่านั้น”

^{**} “มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๔๘
อ้างแล้วโปรดดูในเชิงอรรถที่ ๑ หน้า ๔”

^{***} “มาตรา ๒๖๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งถวายความเห็นว่าจะพระราชทานอภัยโทษหรือไม่

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดถวายเรื่องราวถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นเป็นการสมควร จะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษานั้นก็ได้”

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด

พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภาิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เพื่อให้สภาิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุม สภาิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภาิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยมีเหตุผลของการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

เนื่องจากในปัจจุบันมีคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นสู่การพิจารณา ของศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีดังกล่าวมีลักษณะพิเศษและซับซ้อนแตกต่างจากการกระทำ ความผิดอาญาทั่วไป สมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดโดยเฉพาะเพื่อกำหนด หลักเกณฑ์การสืบสวน สอบสวน และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกา และอายุความ เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

อนึ่ง คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดียาเสพติด พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว และส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาิติบัญญัติ แห่งชาติพิจารณา ก่อนนำเสนอสภาิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

สาระสำคัญของ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด

พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด

๑.๒ เหตุผล

เนื่องจากในปัจจุบันมีคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีดังกล่าวมีลักษณะพิเศษและซับซ้อนแตกต่างจากการกระทำ ความผิดอาญาทั่วไป สมควรจะมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดโดยเฉพาะเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวน สอบสวน และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกา และอายุความ เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒ .ชื่อพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ....”

๓ .คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรจะมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด

๔ .วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕ .บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น “**พนักงานอัยการ**” หมายความว่ารวมถึงอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วย ธรรมนูญศาลทหาร “**ยาเสพติด**” หมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด

LIRT

“กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๖. บทรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกกระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ระเบียบหรือกฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

๗. บทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ บทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

LIART

๘. กำหนดห้ามมิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น และหมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา แห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัว ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ห้ามมิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น และหมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา แห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัว ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

๘. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

๘.๑ หมวด ๑ การสืบสวน

๘.๑.๑ การสืบสวนความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กำหนดให้เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจปฏิบัติการอำพราง หนึ่ง การอนุญาตและการอำพรางให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย นอกจากนี้ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไปก่อนแล้วรายงานผู้มีอำนาจอนุญาตโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

กรอำพราง หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังโดยลวงให้เข้าใจไปทางอื่น หรือเพื่อให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

การอนุญาตและการอำพรางตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไปก่อนแล้วรายงานผู้มีอำนาจอนุญาตตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว

๙.๑.๒ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กำหนดให้เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย มีอำนาจครอบครองหรือจัดให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมทั้งในและนอกราชอาณาจักร อื่น การอนุญาต การครอบครอง หรือการจัดให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจครอบครองหรือจัดให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมทั้งในและนอกราชอาณาจักร เพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้

การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม หมายความว่า การครอบครองยาเสพติดเพื่อส่งต่อแก่ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ คำสั่ง หรือการสะกดรอยติดตามของเจ้าพนักงาน ทั้งนี้ การส่งต่อนั้นให้รวมถึงการนำเข้าหรือส่งออกเพื่อการส่งต่อในหรือนอกราชอาณาจักรด้วย

การอนุญาต การครอบครอง หรือการจัดให้มีการครอบครองยาเสพติด ภายใต้การควบคุม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๙.๑.๓ กำหนดให้เจ้าพนักงานมีอำนาจขอให้บุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษเฉพาะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวในบรรดาความเสียหายที่เกิดขึ้น (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ในกรณีที่เจ้าพนักงานขอให้บุคคลใดซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษเฉพาะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวในบรรดาความเสียหายที่เกิดขึ้น เว้นแต่จะได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการ

๙.๒. หมวด ๒ การสอบสวน

๙.๒.๑ กำหนดลักษณะคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่พนักงานสอบสวนอาจร้องขอต่อพนักงานอัยการให้มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนเพื่อให้คำแนะนำหรือตรวจสอบพยานหลักฐานในการสอบสวนได้ (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ พนักงานสอบสวนอาจร้องขอต่อพนักงานอัยการเพื่อให้มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนเพื่อให้คำแนะนำหรือตรวจสอบพยานหลักฐานในการสอบสวน แล้วแต่กรณี ก็ได้

(๑) มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(๒) มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๓) ลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(๔) มีผู้มีอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน

การสอบสวนคดีที่มีโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตสถานเดียว ต้องมีพนักงานอัยการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนทุกคดี

การสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน และให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของพนักงานอัยการในเรื่องเกี่ยวกับการสอบสวนคดีนั้น

การร้องขอ การสอบสวนร่วมกัน หรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๙.๒.๒ กำหนดให้พนักงานสอบสวนส่งสิ่งของที่อ้างว่าเป็นยาเสพติดซึ่งยึดไว้ภายในสองวันทำการนับแต่เวลาที่พนักงานสอบสวนได้รับสิ่งของนั้นไว้เป็นของกลางในคดี เพื่อให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจพิสูจน์และทำความเห็นเป็นหนังสือรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่ไม่อาจส่งสิ่งของที่ยึดนั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ โดยให้บันทึกเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งพนักงานสอบสวนได้ยึดสิ่งของไว้ตามกฎหมายและอ้างว่าเป็นยาเสพติด ให้พนักงานสอบสวนส่งสิ่งของที่ยึดนั้นภายในสองวันทำการนับแต่เวลาที่พนักงานสอบสวนได้รับสิ่งของนั้น

ไว้เป็นของกลางในคดี เพื่อให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจพิสูจน์และทำความเข้าใจเป็นหนังสือรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่ไม่อาจส่งสิ่งของที่ยึดนั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ โดยให้บันทึกเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

๙.๓ หมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

๙.๓.๑ การสืบพยานลับหลังจำเลย ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจำเลยมีทนายความ ถ้าปรากฏว่าจำเลยคนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง แต่ต้องให้ออกาสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งจำเลยมีทนายความ ถ้าปรากฏว่าจำเลยคนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลย แต่ต้องให้ออกาสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้

๙.๓.๒ จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องในชั้นพิจารณา ศาลจะพิพากษา โดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีความผิดนั้นมีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ศาลต้องฟังพยานหลักฐานจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ในชั้นพิจารณาถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีความผิดนั้นมีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ศาลต้องฟังพยานหลักฐานจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

๙.๔ หมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา

๙.๔.๑ การยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์โดยยื่นต่อศาลชั้นต้น ในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๕ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ โดยยื่นต่อศาลชั้นต้นในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง

เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์หรือเมื่อมีการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรับส่งอุทธรณ์หรือคำร้องเช่นว่านั้นพร้อมสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ เพื่อพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยเร็ว

๔.๔.๒ คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต หากไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษา กำหนดให้ศาลชั้นต้นต้องส่งสำนวนและคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๔๕* แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตเมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษา ให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนและคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๔.๔.๓ คดีที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน หากกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและมีอัตราโทษสูงกว่ากรรมอื่น หรือการกระทำความผิดหลายกรรมนั้นมีอัตราโทษอย่างสูงเท่ากัน ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาการกระทำซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ด้วย (ร่างมาตรา ๑๖)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๕ บัญญัติว่า

“ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๔๖, ๒๔๗ และ ๒๔๘* เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้บังคับคดีโดยไม่ชักช้า

ศาลชั้นต้นมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีที่พิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ไปยังศาลอุทธรณ์ ในเมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้น และคำพิพากษาเช่นว่านี้จะยังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะได้พิพากษายืน”

“**มาตรา ๒๔๖** ศาลมีอำนาจสั่งให้ทุเลาการบังคับให้จำคุกไว้ก่อนจนกว่าเหตุอันควรทุเลาจะหมดไป ในกรณีต่อไปนี้

- (๑) เมื่อจำเลยวิกลจริต
- (๒) เมื่อเกรงว่าจำเลยจะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก
- (๓) ถ้าจำเลยมีครรภ์แต่เจ็ดเดือนขึ้นไป
- (๔) ถ้าจำเลยคลอดบุตรแล้วยังไม่ถึงเดือน

ในระหว่างทุเลาการบังคับอยู่นั้นให้ศาลสั่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ จัดให้บุคคลตั้งกล่าวแล้ว อยู่ในความควบคุมในสถานที่อันควร

มาตรา ๒๔๗ คดีที่จำเลยต้องประหารชีวิต ห้ามมิให้บังคับตามคำพิพากษาจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยอภัยโทษแล้ว

หญิงใดจะต้องประหารชีวิต ถ้ามีครรภ์อยู่ ให้รอไว้จนคลอดบุตรเสียก่อนแล้ว จึงให้ประหารชีวิต

การประหารชีวิตให้ประหาร ณ ตำบลและเวลาที่เจ้าหน้าที่ในการนั้นจะเห็นสมควร

มาตรา ๒๔๘ ถ้าบุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิตเกิดวิกลจริตก่อนถูกประหารชีวิต ให้รอการประหารชีวิตไว้ก่อน จนกว่าผู้นั้นจะหาย ขณะทุเลาการประหารชีวิตอยู่นั้นศาลมีอำนาจยกมาตรา ๔๖ วรรค (๒) แห่งกฎหมายลักษณะอาญามาบังคับ

ถ้าผู้วิกลจริตนั้นหายภายหลังปีหนึ่งนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลดโทษประหารชีวิตลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต”

LIART

มาตรา ๑๖ การพิจารณาพิพากษาคดีที่มีการอุทธรณ์มายังศาลอุทธรณ์นั้น สำหรับคดีที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน หากกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและมีอัตราโทษสูงกว่ากรรมอื่น หรือการกระทำความผิดหลายกรรมนั้นมีอัตราโทษอย่างสูงเท่ากัน ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาการกระทำซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

๔.๔.๔ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เฉพาะการกระทำซึ่งมีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นที่สุด นอกจากนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในการกระทำกรรมอื่นซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คู่ความอาจฎีกาได้ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยมิชักช้า และภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๘ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เฉพาะการกระทำซึ่งมีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นที่สุด

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในการกระทำกรรมอื่นซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คู่ความอาจฎีกาได้ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๔.๔.๕ กำหนดให้คู่ความอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องไปพร้อมกับฎีกาต่อศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาทิ้ง เพื่อขอให้พิจารณารับฎีกาไว้วินิจฉัยได้ ซึ่งศาลฎีกาอาจพิจารณารับฎีกาในปัญหาเรื่องหนึ่งเรื่องใดไว้วินิจฉัยก็ได้ หากเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย ทั้งนี้ คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้วินิจฉัย ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ ตลอดจนการพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ทั้งนี้ ในระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุเงื่อนไขของการสั่งไม่อนุญาตที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อการปฏิบัติตามมาตรา ๒๖๒^๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๘)

^๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๒ บัญญัติว่า

“ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๔๗ และ ๒๔๘** เมื่อคดีถึงที่สุด ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้เจ้าหน้าที่นำตัวผู้นั้นไปประหารชีวิตเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันฟังคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณีที่มีการถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขอให้พระราชทานอภัยโทษตามมาตรา ๒๖๑*** ก็ให้ทุเลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้นกำหนดหกสิบวัน

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่งแล้ว คู่ความอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องไปพร้อมกับฎีกาต่อศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาฟัง เพื่อขอให้พิจารณารับฎีกาไว้วินิจฉัยก็ได้

เมื่อมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ศาลฎีกาอาจพิจารณารับฎีกาในปัญหาเรื่องหนึ่งเรื่องใดไว้วินิจฉัยก็ได้ หากเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย

คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้วินิจฉัย ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ ตลอดจนการพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ทั้งนี้ ในระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุเงื่อนไขเวลาของการสั่งไม่อนุญาตที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อการปฏิบัติตามมาตรา ๒๖๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ระเบียบตามวรรคสี่ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๔.๔.๖ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาในศาลทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ การอุทธรณ์หรือฎีกาในศาลทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

๔.๕ หมวด ๕ อายุความ

๔.๕.๑ คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดสามสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับฐานความผิดซึ่งต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดสามสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

นับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขึ้นไปนั้น แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวนั้นเสีย ก็ให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนี้ได้

เรื่องราวหรือคำแนะนำขอพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้ถวายได้แต่ครั้งเดียวเท่านั้น”

*** “มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๔๘” อ้างแล้ว โปรดดูในเชิงบรรณที่ ๑ หน้า ๑๕”

*** “มาตรา ๒๖๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งถวายความเห็นว่าการพระราชทานอภัยโทษหรือไม่

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดถวายเรื่องราว ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นเป็นการสมควร จะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษานั้นก็ได้”

LIRT

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้วผู้กระทำความผิดวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาหรือหลบหนีจนเกินกำหนดตามวรรคหนึ่งแล้วนับแต่วันที่ศาลสั่งงดการพิจารณาหรือหลบหนี แล้วแต่กรณี ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

๙.๕.๒ คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต และผู้นั้นยังมีได้รับโทษหรือได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนเพราะหลบหนี ถ้ายังมีได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษเกินกำหนดเวลาสามสิบปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดหรือนับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนีจะลงโทษผู้นั้นมิได้ (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตผู้ใด และผู้นั้นยังมีได้รับโทษหรือได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนเพราะหลบหนี ถ้ายังมีได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษเกินกำหนดเวลาสามสิบปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดหรือนับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนี แล้วแต่กรณี เป็นอันล่วงเลยการลงโทษจะลงโทษผู้นั้นมิได้

๑๐. บทเฉพาะกาล

๑๐.๑ คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้น ๆ จะถึงที่สุด (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ บรรดาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้น ๆ จะถึงที่สุด

**บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ.**

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๒๓๙๒ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ อนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีอาญาเสพติด พ.ศ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณารวมเป็นฉบับเดียวกัน โดยให้รับประเด็นการอภิปรายและความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้มีผู้แทนกระทรวงกลาโหม (กรมพระธรรมนูญ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

เนื่องจากยาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานานและรัฐบาลพยายามที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหามาตลอด แต่โดยที่ปัญหายาเสพติดมีลักษณะพิเศษ กล่าวคือเป็นการกระทำโดยอาชญากรที่รวมตัวกันในรูปขององค์กรและมีกระบวนการทำงานลับ ทำให้การสืบสวนสอบสวนไม่สามารถไปถึงตัวการสำคัญได้ ส่วนใหญ่จะจับกุมได้แต่ผู้ค้ารายย่อย จึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหา และโดยที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งในอนุสัญญาดังกล่าวมีมาตรการหลากหลายในการปราบปรามยาเสพติด และประเทศต่าง ๆ ได้นำมาตรการในอนุสัญญาไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายใน จึงเห็นควรนำมาตรการดังกล่าวมาบัญญัติเป็นกฎหมายเพื่อเป็นการปราบปรามยาเสพติดทั้งที่เป็นการกระทำภายในและภายนอกประเทศ โดยกำหนดกระบวนการพิเศษในการดำเนินคดีอาญาเสพติดขึ้นโดยเฉพาะ

**๒. หลักการของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ.
ที่กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ มีสาระสำคัญ ดังนี้**

**๒.๑ ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ที่กระทรวง
ยุติธรรมเสนอ มีสาระสำคัญดังนี้**

๒.๑.๑ หมวด ๑ การสืบสวน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เจ้าพนักงานอาจขอให้ผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญพิเศษช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ (ร่างมาตรา ๗ และร่างมาตรา ๘) เจ้าพนักงานมีอำนาจสืบสวนด้วยวิธีการพิเศษ ได้แก่ การปฏิบัติการอำพราง (ร่างมาตรา ๙) และการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม (ร่างมาตรา ๑๐ ถึงร่างมาตรา ๑๒) ทั้งนี้ ตามที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนด ดังมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ในการสืบสวนความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเจ้าพนักงานเจ้าพนักงานอาจขอให้บุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในเรื่องหนึ่งเรื่องใดช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ และผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานจะได้รับความคุ้มครองมิต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น (ร่างมาตรา ๗ และร่างมาตรา ๘)

(๒) การปฏิบัติการอำพราง หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังโดยลวงให้เข้าใจไปทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานซึ่งเจ้าพนักงานจะใช้การปฏิบัติการอำพรางได้ในกรณีจำเป็นเมื่อได้พิจารณาถึงภัยอันตรายของเจ้าพนักงานประกอบกับประโยชน์ของทางราชการแล้ว โดยต้องได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาเป็นหนังสือหรือมีคำสั่งอนุญาตแล้ว เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานมีอำนาจปฏิบัติการอำพรางแล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๙)

(๓) การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม หมายความว่า การครอบครองยาเสพติดเพื่อส่งต่อแก่ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดซึ่งภายใต้การกำกับ คำสั่งหรือสภกตรอยติดตามของเจ้าพนักงาน ทั้งนี้ การส่งต่อนั้นให้รวมถึงการนำเข้าหรือส่งออกเพื่อการส่งต่อในหรือนอกราชอาณาจักรด้วย (ร่างมาตรา ๑๐ ถึงร่างมาตรา ๑๒) จะใช้ได้กรณีมีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถใช้วิธีการอื่นใดซึ่งเหมาะสมในการดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดกับผู้กระทำความผิดได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่ออย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) สามารถดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดกับตัวการ บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การอาชญากรรมยาเสพติดหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด หรือ

(ข) ยาเสพติดใดจะถูกส่งมอบให้กับผู้ใดเพื่อให้มีการดำเนินการส่งมอบต่อผู้กระทำความผิดอื่นที่มีอำนาจสั่งการหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอย่างแท้จริง

นอกจากนั้น เจ้าพนักงานจะทำการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมได้ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แต่ถ้าเจ้าพนักงานได้ส่งมอบยาเสพติดที่ยึดได้ให้กระทรวงสาธารณสุขแล้ว การอนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท แล้วแต่กรณี

การครอบครองหรือจัดให้มีการดำเนินการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมนอกราชอาณาจักร เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการต้องร้องขออนุญาตเป็นหนังสือต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของประเทศที่จำกัดครอบครองยาเสพติดเข้าหรือออกประเทศนั้น เว้นแต่รัฐบาลหรือหน่วยงานต่างประเทศดังกล่าวเป็นผู้ร้องขอเป็นหนังสือต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของไทยให้ดำเนินการ

ในการดำเนินการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม เจ้าพนักงานอาจร้องขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามการร้องขอของเจ้าพนักงานได้

๒.๑.๒ หมวด ๒ การสอบสวน

การสอบสวนในคดีสำคัญ พนักงานสอบสวนอาจร้องขอให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวนหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวนได้ ทั้งนี้ ตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด กล่าวคือ พนักงานสอบสวนมีอำนาจร้องขอต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติให้พนักงานอัยการมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน หรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวนได้ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๓)

คดีที่พนักงานสอบสวนอาจขอให้พนักงานอัยการมาสอบสวนร่วมหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนได้ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(๒) มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๓) มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(๔) มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน สิ่งของที่ยึดไว้และพนักงานสอบสวนอ้างว่าเป็นยาเสพติด ให้พนักงานสอบสวนส่งให้ผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้รับสิ่งของนั้นไว้เป็นของกลางในคดี เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่ไม่อาจส่งสิ่งของที่ยึดนั้นภายในกำหนดได้ (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๑.๓ หมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

การพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรถ้าปรากฏว่าจำเลยทราบกำหนดนัดแล้วไม่มาศาล โดยมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการไม่มาศาลนั้นเป็นไปโดยจงใจหรือประวิงคดีให้ล่าช้าหรือหลีกเลี่ยงการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล (ร่างมาตรา ๑๕)

ในชั้นพิจารณาถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการรับสารภาพนั้นมิได้เกิดจากความสมัครใจของจำเลย หรือจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ศาลต้องรับฟังพยานหลักฐานจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง โดยอาจเรียกสำเนาสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาประกอบการวินิจฉัยด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๑.๔ หมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา

สำหรับการอุทธรณ์และฎีกานั้น ให้จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดชั้นพิจารณาพิพากษาอุทธรณ์คดีตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดให้เป็นที่สุด โดยคู่ความอาจขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาได้ ทั้งนี้ ตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด กล่าวคือ ให้จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดชั้นโดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร (ร่างมาตรา ๑๗) โดยให้ศาลชั้นต้นส่งอุทธรณ์เมื่อมีคำสั่งรับอุทธรณ์ หรือส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ พร้อมสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดเพื่อพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๑๘) โดยคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๑๙)

คู่ความอาจยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาได้ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด โดยศาลฎีกาอาจรับฎีกาไว้วินิจฉัยได้เมื่อเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย ถ้าศาลฎีกาไม่รับฎีกาไว้วินิจฉัยให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่วันอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๑.๕ หมวด ๕ พยานหลักฐาน

บทบัญญัติในหมวด ๕ บัญญัติให้พยานหลักฐานดังต่อไปนี้ เป็นพยานหลักฐานที่ศาลรับฟังได้

(๑) สำเนาธนบัตรหรือเงินตราซึ่งโจทก์ประสงค์จะอ้างเป็นพยานหลักฐานในคดีได้ เมื่อโจทก์ได้ส่งและศาลได้ตรวจดูธนบัตรหรือเงินตราดังกล่าวแล้วให้รับฟังได้ และศาลมีอำนาจสั่งให้ส่งคืนธนบัตรหรือเงินตราดังกล่าวแก่โจทก์ (ร่างมาตรา ๒๒)

(๒) พยานที่เคยเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องหรือขอให้ศาลพิพากษาลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ให้ศาลรับฟังเพื่อลงโทษจำเลยอื่นได้ และการชั่งน้ำหนักพยานนั้นให้พิเคราะห์เป็นรายคดี (ร่างมาตรา ๒๓)

(๓) ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลจากอุปกรณ์สื่อใด ๆ ให้ศาลรับฟังได้ โดยการพิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลดังกล่าวให้คำนึงถึงลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความ ลักษณะหรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง (ร่างมาตรา ๒๔)

(๔) ความเห็นเป็นหนังสือของผู้ชำนาญการพิเศษ หากจำเลยยอมรับหนังสือดังกล่าวและศาลเห็นสมควร ให้รับฟังความเห็นเป็นหนังสือนั้นได้โดยผู้ชำนาญการพิเศษไม่ต้องมาเบิกความประกอบได้ (ร่างมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง) ผู้ชำนาญการพิเศษซึ่งศาลเห็นควรให้มาเบิกความประกอบ จะอ่านข้อความที่เขียนมาประกอบการเบิกความก็ได้ และให้ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๒๕ วรรคสองและวรรคสาม) รายงานความเห็นของผู้ชำนาญการพิเศษให้เป็นไปตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๒๖)

อนึ่ง การพิจารณาคดียาเสพติดในศาลทหารให้นำบทบัญญัติต่าง ๆ ในพระราชบัญญัตินี้ไปใช้ด้วย ดังจะเห็นได้จากร่างมาตรา ๔ บัญญัติให้ในกรณีบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งร่างมาตรา ๕ บัญญัติให้ “ศาล” หมายความว่ารวมถึง ศาลตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร หรือตุลาการศาลทหาร ซึ่งมีอำนาจทำการในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด “พนักงานอัยการ” หมายความว่ารวมถึง อัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร “พนักงานสอบสวน” หมายความว่ารวมถึง เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร และมาตรา ๒๑ บัญญัติให้ การอุทธรณ์หรือฎีกาในศาลทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

๒.๒ ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๒.๑ พระราชบัญญัตินี้มิให้นำไปใช้กับคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๕)

๒.๒.๒ หมวด ๑ วิธีพิจารณาคดียาเสพติด

(๑) การพิจารณาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๗)

(๒) ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินการกระบวนพิจารณาและรับฟังพยานหลักฐานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ (ร่างมาตรา ๘)

(๓) ศาลมีอำนาจสืบพยานลับหลังจำเลยได้ เมื่อศาลเห็นสมควรในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งจำเลยมีทนาย ถ้าปรากฏว่าจำเลยจงใจไม่ศาลหรือ

หลบหนีและมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบภายหลัง (ร่างมาตรา ๙)

(๔) ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ศาลต้องฟังพยานหลักฐานจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง โดยอาจเรียกสำเนาสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาประกอบการวินิจฉัยด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๒.๓ หมวด ๒ พยานหลักฐาน

(๑) สำเนาธนบัตรหรือเงินตราซึ่งโจทก์ประสงค์จะอ้างเป็นพยานหลักฐาน เมื่อได้ส่งและให้ศาลตรวจดูแล้ว ให้ศาลรับฟังได้ (ร่างมาตรา ๑๑)

(๒) ศาลมีอำนาจรับฟังผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

(๓) ศาลมีอำนาจรับฟังข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลจากอุปกรณ์สื่อใด ๆ ได้ (ร่างมาตรา ๑๓)

(๔) ให้ศาลรับฟังความเห็นเป็นหนังสือของผู้ชำนาญการพิเศษโดยไม่ต้องมาเบิกความประกอบได้ เมื่อศาลได้อ่านและจำเลยยอมรับความเห็นเป็นหนังสือนั้น เว้นแต่ศาลเห็นสมควรให้ต้องมาเบิกความประกอบ ซึ่งผู้ชำนาญการพิเศษจะอ่านข้อความในหนังสือประกอบการเบิกความก็ได้ และให้ผู้ชำนาญการพิเศษได้รับเงินค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๔)

(๕) ความเห็นเป็นหนังสือของผู้ชำนาญการพิเศษให้มีรายละเอียดตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๒.๔ หมวด ๓ อุตธรณ์และฎีกา

(๑) คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้อุตธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๖)

(๒) คดีความผิดหลายกรรมต่างกัน หากกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและมีอัตราโทษสูงกว่าหรือเท่ากันกับกรรมอื่น ให้ศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาการกระทำซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๗)

(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดเป็นที่สุด เฉพาะการกระทำซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๘)

(๔) คู่ความอาจยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาได้ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด (ร่างมาตรา ๑๙)

(๕) ให้จัดตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลฎีกาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ศาลฎีการับไว้วินิจฉัย (ร่างมาตรา ๒๐)

(๖) การอุทธรณ์หรือฎีกาในศาลทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย
ธรรมนูญศาลทหาร (ร่างมาตรา ๒๑)

๒.๒.๕ หมวด ๔ อายุความ

(๑) คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุก
ตลอดชีวิต มีอายุความสามสิบปีนับแต่วันกระทำความผิดกรณีได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาล
หรือนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งการพิจารณากรณีผู้ต้องหาหลบหนีหรือวิกลจริต และ
ศาลสั่งการพิจารณาไว้ก่อน (ร่างมาตรา ๒๒)

(๒) ผู้ใดซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตหรือจำคุก
ตลอดชีวิต หากยังไม่ได้รับโทษหรือรับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนเพราะหลบหนี จนเกินกำหนด
เวลาสามสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือวันที่หลบหนี แล้วแต่กรณี จะลงโทษผู้นั้นอีกมิได้
(ร่างมาตรา ๒๓)

๒.๒.๖ บทเฉพาะกาล กำหนดให้คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งค้าง
พิจารณาอยู่ในศาลใดก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป และ
บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ จนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด (ร่างมาตรา ๒๔)

๓. ความเห็นและข้อสังเกตในชั้นต้นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗
(ฝ่ายกฎหมาย) มีประเด็นการอภิปรายที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีการับมาพิจารณาด้วย สรุปได้ว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวข้องกับองค์กร
อาชญากรรมข้ามชาติ จำต้องมีวิธีดำเนินคดีกับนักค้ายาเสพติดเป็นพิเศษ ประกอบกับปริมาณคดี
ยาเสพติดมีมากกว่าครึ่งของคดีอาญาเป็นคดียาเสพติด การดำเนินกระบวนการพิจารณา
เช่นเดียวกับคดีอาญาทั่วไปทำให้ล่าช้า รวมทั้งการพิจารณาคดียาเสพติดโดยมากเป็นปัญหา
ข้อเท็จจริงและมีลักษณะเฉพาะ เช่น การล่อซื้อ สมควรมีกฎหมายวิธีพิจารณาคดียาเสพติดเป็น
การเฉพาะ เพื่อให้การพิจารณาคดียาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ต่อเนื่องและ
เป็นธรรม แต่ต้องระวังไม่ให้กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญและ
การอำนวยความสะดวก ดังนั้น สมควรต้องพิจารณาในรายละเอียดให้รอบคอบ

๓.๒ กระทรวงการคลัง เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดขึ้นมา
โดยเฉพาะ เป็นการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ซึ่งมีผลกระทบต่องบประมาณของประเทศในภาพรวม
จึงควรให้เป็นไปตามความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๓ คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ
(สำนักงาน ก.พ.) มีความเห็นสรุปได้ดังนี้

๓.๓.๑ สนับสนุนร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด
พ.ศ. เพื่อให้มีกระบวนการพิเศษในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับ
ยาเสพติด

๓.๓.๒ ข้อเสนอตามมาตรา ๑๗ ที่ให้จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด มีผลเป็นการเพิ่มภาระด้านบุคลากรภาครัฐให้แก่ศาลยุติธรรม และเป็นการเพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรภาครัฐ การพิจารณาว่าจะจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด หรือให้เป็นแผนกในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค หรือให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ นั้น ควรมีรายละเอียดประกอบการพิจารณา เช่น ปริมาณคดี วงเงินที่ใช้การก่อสร้างอาคารสถานที่ และกรอบอัตรากำลังคนภาครัฐ เป็นต้น และควรสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดตั้งศาลของสำนักงานศาลยุติธรรมและความพร้อมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ ด้วย เพื่อมิให้เป็นภาระผูกพันกับงบประมาณแผ่นดินต่อไป

๓.๔ คณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติ(กงช.) เห็นด้วยในหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. โดยมีข้อสังเกตสรุปได้ว่า ร่างมาตรา ๑๗ กำหนดให้จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นโดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตรากำลังคนจากศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ๑-๙ และเพิ่มตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์ยาเสพติด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตามความจำเป็นนั้น ควรพิจารณาโดยคำนึงถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรและค่าใช้จ่ายด้านอื่นที่ตามมาซึ่งรัฐจะต้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าว

๓.๕ คณะเจรจาข้อตกลงและการประเมินการพัฒนามาตรฐานของส่วนราชการ คณะที่ ๑๐ (กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อัยการสูงสุด และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน) เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. เป็นไปตามหลักการและสอดคล้องกับแผนพัฒนามาตรฐานของกระทรวง และเห็นควรให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยกรรมการบางท่านมีข้อสังเกตว่า เห็นควรตัดความในร่างมาตรา ๑๗ ออก เนื่องจากการบัญญัติให้จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดจะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ภาครัฐ

๓.๖ สำนักงานงบประมาณ เห็นเป็นการสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติอนุมัติหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ แต่โดยที่สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จึงมีข้อสังเกตสรุปได้ว่า

๓.๖.๑ การจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดตามมาตรา ๑๗ จะทำให้ภาระงบประมาณเพิ่มขึ้นประมาณ ๗๕๐ ล้านบาท (งบลงทุนก่อสร้างอาคารและครุภัณฑ์ ประมาณ ๔๕๐ ล้านบาท งบบุคลากรและงบดำเนินงานปีละประมาณ ๓๐๐ ล้านบาท) จึงควรมีการประสานงานกับสำนักงานศาลยุติธรรมถึงความพร้อมในการดำเนินการ การใช้อาคารสถานที่ที่มีอยู่เดิมร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งปรับเกลี่ยอัตรากำลังที่มีอยู่เดิม เพื่อลดภาระงบประมาณดังกล่าวลงได้บางส่วน

๓.๖.๒ การกำหนดให้ผู้ชำนาญการพิเศษได้รับเงินค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม นั้น เห็นสมควรให้สำนักงานประมาณมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในกรณีนี้ด้วย เนื่องจากเป็นการเพิ่มภาระงบประมาณโดยรวม

๓.๗ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นพ้องด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. แต่มีข้อสังเกตสรุปได้ดังนี้

๓.๗.๑ ควรแก้ไขความในร่างมาตรา ๘ เป็น “การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามมาตรา ๗ ซึ่งกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใด ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางวินัย ทางแพ่ง และทางอาญา” เพื่อคุ้มครองการปฏิบัติของเจ้าพนักงานหรือผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานทุกด้าน

๓.๗.๒ ควรยกเลิกมาตรา ๑๔ ซึ่งกำหนดระยะเวลาให้พนักงานสอบสวนต้องส่งของกลางให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจพิสูจน์ เพราะอาจมีปัญหาในทางปฏิบัติได้ เนื่องจากบางพื้นที่ไม่มีผู้ชำนาญการพิเศษในการตรวจพิสูจน์ หรือที่ทำการของพนักงานสอบสวนมีระยะทางห่างไกลจากสถานที่ตรวจพิสูจน์ และสถานที่ตรวจพิสูจน์ของกลางเปิดทำการเฉพาะวันเวลาราชการ

๓.๘ สำนักงานศาลยุติธรรม ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีอาชญา พ.ศ. มาเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีด้วย ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอโดยให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณารวมกับร่างที่กระทรวงยุติธรรมเสนอเป็นฉบับเดียว แต่เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบงบประมาณของประเทศ คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจัดตั้งแผนกคดีอาชญาคดีอาชญาขึ้นในศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาคดีอาชญาคดีอาชญาโดยเฉพาะแทนการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีอาชญา

สำหรับความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรมที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอนั้น สรุปได้ดังนี้

๓.๘.๑ ร่างมาตรา ๙ เห็นชอบด้วยในหลักการ แต่มีข้อสังเกตว่าการปฏิบัติการอำพรางควรมีหลักการเช่นเดียวกับการแฝงตัวตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

๓.๘.๒ ร่างมาตรา ๑๐ การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม (Control delivery) เห็นชอบด้วยในหลักการ แต่มีข้อสังเกต ๒ ประการ ดังนี้

(๑) การให้เจ้าพนักงานมีอำนาจครอบครองหรือจัดให้มีการดำเนินการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมได้นั้น เป็นการกำหนดให้เจ้าพนักงานเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้น จึงไม่อาจนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ต่างจากการให้เจ้าพนักงานล่อซื้อหรือเป็นสายลับซึ่งไม่ใช่

การไปก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาก็ยังไม่ยอมรับหลักการนี้ หากเจ้าพนักงานดำเนินการดังกล่าวจะถือว่าเป็นการเสี่ยงภัยของเจ้าพนักงานเอง

(๒) เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดเสียเอง อาจอ้างร่างมาตรานี้เพื่อต่อสู้ว่าการกระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

๓.๘.๓ ร่างมาตรา ๑๒ มีข้อสังเกตว่าการให้เจ้าพนักงานขออนุญาตต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานต่างประเทศเพื่อจัดให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม (Control delivery) เข้าหรือออกนอกประเทศนั้น เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศอื่น ๆ ต้องพิจารณาว่ามีกฎหมายระหว่างประเทศใดกำหนดความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องนี้ไว้หรือไม่ และประเทศไทยได้ร่วมลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว จึงจะนำมากำหนดเป็นกฎหมายรองรับกฎหมายระหว่างประเทศได้

๓.๘.๔ ร่างมาตรา ๑๓ เห็นชอบด้วยในหลักการ แต่มีข้อสังเกตว่าการกำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวนอาจมีผลต่อการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการได้ ควรกำหนดให้ชัดเจนในพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีด้วย เช่น ห้ามมิให้พนักงานอัยการที่มีส่วนร่วมในการสอบสวนสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีดังกล่าวและไม่ควรกำหนดหลักการนี้ในกฎกระทรวงเพราะเป็นหลักการสำคัญ

๓.๘.๕ ร่างมาตรา ๑๔ การกำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องส่งยาเสพติดที่ยึดไปตรวจพิสูจน์ภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่พนักงานสอบสวนได้รับยาเสพติดนั้นเป็นของกลางเห็นชอบด้วยในหลักการ แต่มีข้อสังเกต ๒ ประการ ดังนี้

(๑) ข้อยกเว้นที่ไม่ต้องส่งสิ่งของที่ยึดภายใน ๔๘ ชั่วโมง ในกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นนั้นเป็นข้อยกเว้นที่มีความหมายกว้างเกินไป ซึ่งการส่งสิ่งของที่ยึดเพื่อให้ผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์ไม่จำเป็นต้องใช้เวลามากแต่อย่างใด เพื่อที่จะได้ไม่อ้างเหตุสุดวิสัยในทุกกรณี ข้อยกเว้นดังกล่าวควรกำหนดให้ชัดเจนขึ้น เช่น กำหนดประเภทคดีที่เข้าข้อยกเว้นไว้ หรือกำหนดว่าหากไม่ส่งภายใน ๔๘ ชั่วโมงเจ้าหน้าที่ต้องทำบันทึกความเห็นให้ปรากฏถึงเหตุที่ไม่ส่งสิ่งของที่ยึดนั้นไว้ด้วย ทำนองเดียวกับความในมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติให้การชันสูตรพลิกศพต้องทำให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นต้องบันทึกเหตุผลไว้ หรืออาจไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีข้อยกเว้นตามร่างมาตรา ๑๔ นี้ไว้เลยก็ได้

(๒) ควรระบุระยะเวลาในการตรวจพิสูจน์ให้เสร็จภายในกำหนดด้วย

๓.๘.๖ ร่างมาตรา ๑๕ การสืบพยานลับหลังจำเลย เห็นชอบด้วยในหลักการ แต่มีข้อสังเกต ดังนี้

(๑) ความกว้างเกินไปและไม่ชัดเจนของบทบัญญัติตามร่างมาตรานี้กล่าวคือ

(ก) คำว่า “เหตุอันควรเชื่อ” กว้างเกินไป

(ข) ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องมีทนายความ ให้สืบทายานลับหลังได้เฉพาะคดีบางประเภท หรือเฉพาะคดีที่มีอัตราโทษตามที่กำหนด หรือต้องเป็นคดีที่พยานหลักฐานจะถูกทำลาย หรือพยานบุคคลนั้นจะไม่อยู่จึงจะสืบทายานลับหลังจำเลยได้

(ค) ไม่ชัดเจนว่าเมื่อสืบทายานลับหลังเสร็จแล้ว ศาลจะพิพากษาลับหลังได้หรือไม่

(ง) หากสืบทายานลับหลังจำเลยไปแล้ว ต่อมาจำเลยมาศาลและอ้างว่าไม่จงใจประวิงคดี ศาลจะดำเนินการอย่างไร

(จ) หากจำเลยไม่มาศาลและมีการสืบทายานลับหลังจำเลย ทำให้จำเลยไม่ทราบกำหนดนัดสืบทายานนัดต่อไป จะสืบทายานลับหลังจำเลยต่อไปได้หรือไม่

(๒) ควรเปลี่ยนหลักเกณฑ์การสืบทายานลับหลังจำเลยดังนี้

(ก) เป็นการยากลำบากในการนำพยานหลักฐานมาสืบในภายหลัง

(ข) เป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

(ค) จำเลยต้องมีทนายความ และ

(ง) ศาลเห็นสมควรจะให้สืบทายานลับหลังจำเลยได้

การสืบทายานลับหลังจำเลยนั้น ศาลต้องให้ออกาสทนายจำเลยในการถามค้านอย่างเต็มที่ และสามารถนำพยานหลักฐานฝ่ายตนเข้าสืบได้ นอกจากนั้นพยานหลักฐานจากการสืบทายานลับหลังจำเลยไม่อาจรับฟังเป็นยุติได้ ศาลต้องรับฟังประกอบกับพยานหลักฐานอื่นในกรณีได้ตัวจำเลยมาแล้ว ถ้าพยานยังอยู่ในวิสัยที่จะนำมาเบิกความได้อีกก็ให้นำตัวมาสืบต่อหน้าจำเลยอีกครั้งหนึ่ง

(๓) ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนเช่นเดียวกับมาตรา ๒๓๗ ทวิ หรือมาตรา ๑๓๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๔) หากเป็นกรณีที่จำเลยไม่มาศาลเพราะจงใจประวิงคดีให้เกิดความล่าช้าหรือเพื่อหลีกเลี่ยงการพิจารณาคดีของศาล เห็นว่า เป็นการที่จำเลยปฏิบัติเสถียรของตนเองแล้ว การสืบทายานลับหลังจำเลยจึงสามารถกระทำได้

๓.๘.๗ ร่างมาตรา ๑๖ ไม่เห็นชอบด้วย โดยมีข้อสังเกตดังนี้

(๑) ควรปรับคดีที่ไม่ต้องมีการสืบทายานตามร่างมาตรา ๑๖ ให้มีอัตราโทษต่ำกว่าโทษประหารชีวิตโดยให้สอดคล้องกับกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

(๒) ร่างมาตรา ๑๖ มีผลให้คดีที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิตไม่ต้องสืบทายานหลักฐานเลย ซึ่งขัดแย้งกับมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพราะศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยคดีจากการสืบทายาน มิใช่จากคำรับสารภาพของจำเลย จึงควรแก้ไขเป็น โทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

(๓) ควรแก้ไขมาตรา ๑๗๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแทนโดยใช้กับคดีอาญาทั่วไป มิใช่ใช้บังคับเฉพาะคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น

๓.๘.๘ ร่างมาตรา ๑๗ เห็นชอบด้วยกับการกำหนดให้การพิจารณาคดียาเสพติดเป็นระบบสองศาล คือในศาลชั้นต้นและถึงที่สุดในชั้นศาลอุทธรณ์ และมีข้อสังเกตดังนี้

(๑) ควรจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด เพื่อคำพิพากษาคดียาเสพติดจะได้มีมาตรฐานเดียวกัน หากเปิดเป็นแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคแล้ว คำพิพากษาศาลอุทธรณ์อาจแตกต่างกันและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(๒) ควรเปิดเป็นแผนกคดียาเสพติดในศาลอุทธรณ์เพียงศาลเดียว เพื่อให้เกิดมาตรฐานในแนวคำวินิจฉัยโดยไม่ต้องตั้งศาลอุทธรณ์ขึ้นเป็นพิเศษ เพราะอาจมีปัญหาเรื่องสถานที่ อัตรากำลังและงบประมาณ และต่อไปในอนาคตหากปริมาณคดียาเสพติดลดลงจะอย่างไรกับศาลพิเศษนั้น นอกจากนั้นอาจเป็นตัวอย่างให้แก่ปัญหาคดีที่มีปริมาณมากด้วยการตั้งศาลพิเศษอีกหลายศาล

(๓) ควรยกร่างกฎหมายจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดอีกฉบับหนึ่ง และอาจกำหนดให้ผู้พิพากษาอาวุโสมาตั้งพิจารณาคดีในศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดได้

(๔) ควรกำหนดมิให้นำร่างพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว เพราะคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดต้องขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์แผนกคดียาเสพติด

๓.๘.๙ ร่างมาตรา ๒๓ เห็นชอบด้วยในหลักการ แต่มีข้อสังเกตดังนี้

(๑) หากให้ศาลรับฟังพยานที่เคยเป็นจำเลยได้นั้น อาจขัดต่อหลักการห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน หรือไม่

(๒) กรณีขอให้ศาลพิพากษาลงโทษน้อยลงนั้นเป็นเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea-bargaining) ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายรองรับ จึงควรตัดออกจากร่างพระราชบัญญัตินี้

๓.๘.๑๐ ร่างมาตรา ๒๕ เห็นชอบด้วยในหลักการ โดยมีข้อสังเกตว่า ปัจจุบันศาลจะสอบรับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีในวันนัดพร้อม ซึ่งเป็นนัดแรกก่อนมีการกำหนดวันนัดสืบพยาน ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของศาล ควรปรับแก้ไขจาก “ในวันนัดสืบพยาน” เป็น “ในวันนัดพิจารณา”

นอกจากนั้นเงินค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายที่จะจ่ายให้แก่ผู้ชำนาญการพิเศษตามกฎหมายกระทรวงโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังนั้น ไม่ควรเป็นเงินงบประมาณของศาล

๓.๙ สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่าบางมาตราในร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน (Basic right) และหลักการสำคัญของวิธีพิจารณาความอาญาโดยทั่วไป (Due

process of law) จึงควรพิจารณาให้รอบคอบเพื่อมิให้สิทธิของประชาชนถูกระทบจนเกินความจำเป็นและเหมาะสม

๔. กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานฯ ได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการสืบสวนพิเศษเพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณา ได้แก่ ประเทศกรีซ ประเทศเยอรมนี และประเทศออสเตรเลีย ดังมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ ประเทศกรีซ

มาตรา ๒๕๓ เอ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากรีซ กำหนดให้อำนาจในการใช้มาตรการสืบสวนพิเศษโดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดอาญาขององค์กรอาชญากรรม มาตรการสืบสวนพิเศษรวมถึงการแฝงตัว การครอบครองภายใต้การควบคุม การดักฟัง การติดตามตัวบุคคลนอกเคหสถานโดยใช้เครื่องมือพิเศษ โดยการใช้มาตรการเหล่านี้จะต้องมีสิ่งบ่งชี้ที่ร้ายแรงว่ามีการกระทำความผิดร้ายแรงเกิดขึ้นแล้วและการปราบปรามองค์กรดังกล่าวไม่สามารถทำได้หรือทำได้ด้วยความยากลำบากหากไม่ใช้มาตรการสืบสวนพิเศษนี้ โดยผู้ที่มีอำนาจในการอนุญาตใช้มาตรการสืบสวนพิเศษนี้คือ indictment chamber

๔.๒ ประเทศเยอรมนี

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน (Strafprozessordnung, StPO) หมวด ๙ บัญญัติถึงการใช้นักสืบอำพราง (use of undercover) ไว้ในมาตรา ๑๑๐ เอ ถึงมาตรา ๑๑๐ อี มีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา ๑๑๐ เอ (นักสืบอำพราง) บัญญัติถึงนักสืบอำพรางไว้ว่า

(๑) การใช้นักสืบอำพรางต้องใช้เพื่อความกระจ่างแก่คดีอาญาที่มีข้อมูลเพียงพอแสดงให้เห็นว่าความผิดอาญาสำคัญดังต่อไปนี้จะได้กระทำขึ้น

๑. ในขอบเขตของการค้ายาเสพติดหรืออาวุธผิดกฎหมาย หรือการปลอมแปลงเงินตราหรือแสตมป์ของทางการ

๒. ในขอบเขตเรื่องความปลอดภัยของประเทศ

๓. ทำเป็นการค้าหรือทำเป็นประจำ หรือ

๔. โดยสมาชิกของกลุ่มบุคคล (gang) หรือทำในลักษณะองค์กร

นักสืบอำพรางจะใช้เพื่อความกระจ่างแก่คดีอาญาร้ายแรงซึ่งมีข้อมูลว่าเป็นไปได้ที่จะเกิดการกระทำขึ้นอีก โดยจะอนุญาตให้ทำได้เฉพาะกรณีหากใช้วิธีอื่นจะไม่สำเร็จหรือยุ่งยากกว่ามาก ในคดีอาญาร้ายแรงซึ่งมีความสำคัญเป็นพิเศษจะใช้นักสืบอำพรางได้เพื่อทำให้การปฏิบัติการสำเร็จและวิธีอื่นไม่อาจใช้โชคได้

(๒) นักสืบอำพรางต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมตำรวจผู้มีอำนาจสืบสวนซึ่งได้รับการเปลี่ยนรูปพรรณสัณฐาน (identity) หรือประวัติ (legend) แล้ว

(๓) กรณีจำเป็นสำหรับทำหรือปรับปรุงประวัติ เอกสารสำคัญอาจถูกทำขึ้น แก้ไขและนำออกใช้ได้

มาตรา ๑๑๐ บี บัญญัติถึงการอนุญาตโดยสำนักงานอัยการแห่งรัฐ (the public prosecution office) การอนุญาตโดยผู้พิพากษา และการปกปิดรูปพรรณสัณฐาน การใช้นักสืบอำพรางต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานอัยการแห่งรัฐ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและถ้าการตัดสินใจของสำนักงานอัยการแห่งรัฐไม่อาจทำได้ทันเวลา ให้ตัดสินใจทำได้โดยไม่ชักช้า การปฏิบัติการณ์นั้นถือว่าสิ้นสุดถ้าสำนักงานอัยการแห่งรัฐไม่อนุญาตภายในสามวัน การอนุญาตต้องทำเป็นหนังสือและกำหนดเวลาไว้ด้วย การขยายเวลาสามารถทำได้เมื่อเงื่อนไขในการใช้นักสืบอำพรางยังคงมีอยู่ครบถ้วน

การใช้นักสืบอำพราง กับการกล่าวหาโดยเฉพาะเจาะจง และต้องเข้าไปในสถานที่ของเอกชน (private premises) ต้องได้รับอนุญาตจากศาล ในกรณีเร่งด่วนหากได้รับอนุญาตจากสำนักงานอัยการแห่งรัฐถือว่าเพียงพอ และถ้าการตัดสินใจของสำนักงานอัยการแห่งรัฐไม่อาจทำได้ทันเวลา ให้ตัดสินใจทำได้โดยไม่ชักช้า การปฏิบัติการณ์นั้นถือว่าสิ้นสุดถ้าศาลไม่อนุญาตภายในสามวัน การอนุญาตต้องทำเป็นหนังสือและกำหนดเวลาไว้ด้วย การขยายเวลาสามารถทำได้เมื่อเงื่อนไขในการใช้นักสืบอำพรางยังคงมีอยู่ครบถ้วน

รูปพรรณสัณฐานของนักสืบอำพรางต้องเก็บเป็นความลับแม้การปฏิบัติภารกิจจะสำเร็จแล้วก็ตาม อัยการแห่งรัฐหรือศาลอาจขอให้เปิดเผยรูปพรรณสัณฐานของนักสืบอำพรางได้เพื่อการตัดสินใจอนุญาตให้ใช้นักสืบอำพราง ในกรณีอื่นการเก็บรักษาเป็นความลับของรูปพรรณสัณฐานในคดีอาญาต้องกระทำเช่นเดียวกับการเก็บรักษาเอกสารทางการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีเหตุให้กังวลได้ว่าการเปิดเผยรูปพรรณสัณฐานจะเป็นอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายหรือเสรีภาพของนักสืบอำพรางหรือบุคคลอื่นหรืออาจเป็นอันตรายกับการใช้นักสืบอำพรางต่อไปได้

มาตรา ๑๑๐ ซี บัญญัติถึงการเข้าไปในสถานที่ของเอกชน (private premises) ไว้ว่านักสืบอำพรางอาจใช้ประวัติ (ปลอม) และเข้าไปในสถานที่ของเอกชนโดยได้รับอนุญาตจากผู้เป็นเจ้าของสถานที่ของเอกชนนั้น การอนุญาตเช่นนี้จะต้องไม่ได้มาด้วยวิธีการหลอกให้เชื่อว่ามีสิทธิที่จะเข้าไปได้นอกเหนือจากการใช้ประวัติดังกล่าว โดยอำนาจของนักสืบอำพรางอาจสิ้นสุดไปตามกฎหมายนี้หรือตามบทบัญญัติอื่น

มาตรา ๑๑๐ ดี บัญญัติถึงการบอกกล่าวแก่เจ้าของสถานที่ของเอกชนว่า

(๑) ผู้เป็นเจ้าของสถานที่ของเอกชนซึ่งโดยทั่วไปไม่อาจเข้าไปได้ แต่นักสืบอำพรางได้เข้าไปปฏิบัติการในนั้น ต้องได้รับการบอกกล่าวถึงการปฏิบัติการณ์นั้นเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้หากจะไม่เสียหายต่อวัตถุประสงค์ของการสืบสวน ความปลอดภัยสาธารณะ ชีวิตหรือร่างกายของผู้อื่น หรือความเป็นไปได้ของการใช้นักสืบอำพรางต่อไป

(๒) การตัดสินใจและเอกสารอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้นักสืบอำพรางให้เก็บโดยสำนักงานอัยการแห่งรัฐ โดยจัดเก็บในแฟ้มงานเมื่อเงื่อนไขข้างต้นสมบูรณ์แล้ว

มาตรา ๑๑๐ อี บัญญัติถึงการใช้ข้อมูลที่ได้รับมาว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับมาจากการใช้นักสืบอำพรางอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาอื่นได้เพียงเท่าที่ข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อความกระจำงแก่คดีอาญาเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามมาตรา ๑๑๐ เอ (๑) ทั้งนี้ ต้องมีการจัดเก็บข้อมูลหรือเอกสารตามมาตรา ๑๑๐ ดี (๒)

๔.๓ ประเทศออสเตรเลีย

กฎหมาย Criminal Law (undercover operations) Act 1995 (South Australia)

มาตรา ๒ แห่ง Criminal Law (undercover operations) Act 1995 (South Australia) ได้นิยาม “undercover” หมายความว่า การปฏิบัติการซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้กับผู้ที่กำลังกระทำความผิดร้ายแรงหรือกำลังจะกระทำความผิดร้ายแรง^๑ ได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวหรือให้พยานหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำความผิดร้ายแรงนั้น โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดให้พนักงานตำรวจอาวุโสสามารถอนุมัติการปฏิบัติการอำพรางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดร้ายแรง โดยเจ้าพนักงานผู้ร้องขอต้องแสดงให้เห็นว่า (ก) มีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลดังกล่าวกำลังกระทำความผิดร้ายแรง หรือกำลังจะกระทำความผิดร้ายแรงโดยเจ้าพนักงานอาจจะรู้ตัวบุคคลดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ และ (ข) สามารถแสดงให้เห็นว่าขอบเขตของการปฏิบัติการดังกล่าวจะไม่ขยายเกินกว่าลักษณะและขอบเขตของการกระทำความผิด และ (ค) สามารถแสดงให้เห็นว่าปฏิบัติการอำพรางดังกล่าวถูกออกแบบมาเพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้ที่กำลังกระทำความผิดร้ายแรงหรือกำลังจะกระทำความผิดร้ายแรงได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวหรือให้พยานหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำความผิดร้ายแรงนั้น โดยปราศจากการชักจูงใจให้บุคคลดังกล่าวตัดสินใจในการกระทำความผิดซึ่งบุคคลดังกล่าวหลีกเลี่ยงการกระทำดังกล่าวหากไม่มีการจูงใจดังกล่าว

๕. สาระสำคัญของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณารายละเอียดในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว สรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

ปัจจุบันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้พัฒนาไปสู่อาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กรอาชญากรรมซึ่งมีลักษณะพิเศษและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทั้งทางเทคโนโลยี การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารอย่างไร้ข้อจำกัด นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดทางกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อการกระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเอาผิดกับผู้กระทำความผิด จึงจำเป็นต้องอาศัย

^๑“พฤติกรรมการกระทำความผิดร้ายแรง” หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่สามารถถูกกล่าวหาได้ (indictable offence) หรือความผิดตามพระราชบัญญัติสารควบคุม ค.ศ. ๑๙๘๔ หรือความผิดตามมาตรา ๓๔ (๑) (๒) หรือ มาตรา ๔๔ (๑) หรือ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการประมง ค.ศ. ๑๙๘๒ หรือความผิดตามมาตรา ๖๓ หรือ มาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติสลากกินแบ่งและเกม ค.ศ. ๑๙๓๖ หรือความผิดตามมาตรา ๔๗ (๑) (๒) หรือ (๔) มาตรา ๔๘ (๑) มาตรา ๔๘ เอ (๑) มาตรา ๕๑ (๑) หรือ ๖๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติและสัตว์ป่า ค.ศ. ๑๙๗๒

กระบวนการและเครื่องมือทางกฎหมายที่ทรงอำนาจ สอดคล้องต่อสภาวะการณ์และข้อเท็จจริงที่ปรากฏทางสังคมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อันเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่ปริมาณคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมีจำนวนมากและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น แม้ว่าจะมีการเบี่ยงเบนคดีออกจากระบบโดยใช้การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดแล้วก็ตามแต่ปริมาณคดีก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาคดีที่ล้นศาลได้ จึงสมควรที่จะกำหนดกระบวนการพิเศษในการดำเนินคดีขึ้นโดยเฉพาะในความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวน และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฎีกา และอายุความ เพื่อให้ศาลพิจารณาคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๕.๑ หมวด ๑ การสืบสวน (ร่างมาตรา ๗ ถึงร่างมาตรา ๙)

เนื่องจากการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดมีการพัฒนาจนมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับตัวผู้กระทำความผิดเป็นไปได้ยาก จึงจำเป็นต้องมีการนำมาตรการสืบสวนพิเศษ (special investigative tools) มาใช้ในการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงาน แม้ว่าปัจจุบันพนักงานสอบสวนได้นำมาตรการดังกล่าวมาใช้ในทางปฏิบัติอยู่แล้วก็ตาม เช่น การล่อซื้อ เป็นต้น แต่การกระทำดังกล่าวยังไม่มียกกฎหมายรองรับ ดังนั้นพยานหลักฐานที่ได้รับจากการสืบสวนด้วยวิธีดังกล่าวจึงอาจถูกศาลปฏิเสธไม่รับฟังหลักฐานดังกล่าวได้ อีกทั้งการใช้มาตรการพิเศษอาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนอันเป็นการขัดกับหลักการดำเนินกระบวนการคดีอย่างเป็นธรรม หรือ Due Process of Law จึงสมควรนำมาตรการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในกฎหมายเพื่อรองรับการกระทำของเจ้าหน้าที่และประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งแนวคิดในการนำมาตรการสืบสวนพิเศษมาใช้ในการปราบปรามอาชญากรรมสามารถพบได้ทั้งในระดับกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายใน เช่น UN Convention Against Transnational Organized Crime 2000 เป็นต้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมีการกำหนดมาตรการสืบสวนพิเศษไว้ ๒ กรณี ดังนี้

๕.๑.๑ การอำพราง (ร่างมาตรา ๗)

ร่างมาตรา ๗ กำหนดให้ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้ เว้นแต่กรณีเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควรซึ่งให้อำนาจเจ้าพนักงานสามารถปฏิบัติการอำพรางไปก่อนแล้วรายงานให้ผู้มีอำนาจอนุญาตโดยเร็ว นอกจากนี้ในวรรคสองของร่างมาตรานี้กำหนดให้การอำพราง หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังโดยลงให้เข้าใจไปทางอื่นหรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานซึ่งมาตรการสืบสวนพิเศษในลักษณะนี้มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่การปฏิบัติการอำพรางตามร่างพระราชบัญญัตินี้แตกต่างจากการแฝงตัว (Infiltration)

ตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยการปฏิบัติการอำพราง (Undercover operation) ตามร่างมาตรานี้เป็นการปฏิบัติการเข้าไปปะปนอยู่ในองค์กรของผู้กระทำความผิดเพื่อเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน รวมถึงการล่อซื้อ โดยตลอดการปฏิบัติการจะมีการปกปิดตัวตน (identity) ของผู้ปฏิบัติการ แต่ผู้ปฏิบัติการอำพรางจะไม่สามารถร่วมกระทำความผิดอาญาอื่นกับผู้กระทำความผิด กรณีนี้แตกต่างจากการแฝงตัวที่นอกจากผู้แฝงตัวจะเข้าไปปะปนกับผู้กระทำความผิดแล้วยังอาจมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดอื่นร่วมกับผู้กระทำความผิดด้วย เช่น การทำร้ายร่างกายผู้อื่น เป็นต้น โดยการขออนุญาตปฏิบัติการอำพรางตามร่างมาตรานี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๕.๑.๒ การครอบครองภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงาน (Controlled Delivery) (ร่างมาตรา ๘)

การครอบครองภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงาน ปัจจุบันมีการกำหนดไว้ในกฎหมาย แต่ได้มีการนำมาใช้ในทางปฏิบัติเฉพาะกรณีที่มีการขอความร่วมมือจากต่างประเทศโดยอาศัยอำนาจของรัฐมนตรีนว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดให้รัฐมนตรีอนุญาตให้ครอบครองยาเสพติดได้เฉพาะในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ออกมารองรับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances 1988) โดยมาตรการนี้เป็นมาตรการสืบสวนพิเศษที่ใช้ในการขยายผลการจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ แต่ปัจจุบันการครอบครองภายใต้การควบคุม หรือ ซี/ดี ทำได้ ๒ กรณี คือ **กรณีแรก** เป็นกรณีที่ยังไม่มีการจับกุมหรือมีการจับกุมแล้วแต่ยังไม่มีการส่งของกลางไปยังกระทรวงสาธารณสุข และมีการขอความร่วมมือจากต่างประเทศเพื่อขอทำ ซี/ดี เจ้าหน้าที่จะปล่อยให้เอาของกลางออกไปยังประเทศที่ร้องขอภายใต้การควบคุม แล้วจึงไปจับกุมที่ต่างประเทศ และ **กรณีที่สอง** เป็นกรณีที่มีการจับกุมและยึดยาเสพติดของกลางแล้วและได้ส่งของกลางที่ยึดได้นั้นไปยังกระทรวงสาธารณสุขเพื่อทำการตรวจสอบ ทั้งนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๗ เมื่อมีการร้องขอจากต่างประเทศเพื่อขอทำ ซี/ดี โดยใช้ยาเสพติดที่ยึดได้ดังกล่าว การขอทำ ซี/ดี จึงต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขก่อน จึงเห็นควรกำหนดให้มีการใช้มาตรการนี้ในกฎหมายโดยชัดเจน

ในเรื่องนี้สำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อสังเกตใน ๒ ประเด็น คือ **ประเด็นแรก** การให้เจ้าพนักงานมีอำนาจครอบครองหรือจัดให้มีการดำเนินการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมได้เป็นการกำหนดให้เจ้าพนักงานเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นจึงไม่อาจนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานได้ และในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำความผิดเสียเองอาจอ้างมาตรานี้เพื่อต่อสู้ว่าการกระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และ**ประเด็นที่สอง** การกำหนดให้เจ้าพนักงานขออนุญาตต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานต่างประเทศเพื่อจัดให้มีการครอบครองยาเสพติด

ภายใต้การควบคุมกรณีนำเข้าหรือส่งออกนอกประเทศเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับประเทศอื่นต้องพิจารณาว่ามีกฎหมายระหว่างประเทศกำหนดในเรื่องนี้ไว้อย่างไร และประเทศไทยได้ร่วมลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) พิจารณาข้อสังเกตทั้ง ๒ ประเด็น แล้วเห็นว่า ปัจจุบันการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม หรือ ซี/ดี มีกำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดให้รัฐมนตรีอนุญาตให้ครอบครองยาเสพติดได้เฉพาะในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นซึ่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ออกมารองรับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances 1988) จึงเห็นควรกำหนดหลักการในกฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจน

๕.๑.๓ ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน (ร่างมาตรา ๙)

ร่างมาตรา ๙ กำหนดให้เจ้าพนักงานอาจขอให้บุคคลใดซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษเฉพาะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ และกำหนดให้ผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวในบรรดาความเสียหายที่เกิดขึ้น เว้นแต่จะได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ยกเว้นความรับผิดของเจ้าหน้าที่เฉพาะกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่ได้กระทำโดยจงใจให้เกิดความเสียหายหรือโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และเห็นควรกำหนดให้ผู้ได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยเหลือมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการได้ ทั้งนี้ เช่นเดียวกับกรณีของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้ผู้ได้รับความเสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้จากหน่วยงานได้

ในเรื่องนี้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีข้อสังเกตว่า ควรกำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน หรือการช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใดผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางวินัย ทางแพ่ง และทางอาญา เพื่อเป็นการคุ้มครองการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อสังเกตดังกล่าวแล้วเห็นว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หากก่อให้เกิดความเสียหายใดเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อยู่แล้ว จึงควรกำหนดให้ความคุ้มครองเฉพาะกรณีของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยเหลือเท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นควรให้ความคุ้มครองแต่เฉพาะทางแพ่ง

๕.๒ หมวด ๒ การสอบสวน (ร่างมาตรา ๑๐ ถึงร่างมาตรา ๑๑)

๕.๒.๑ การสอบสวนร่วม (ร่างมาตรา ๑๐) กำหนดให้การสอบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ ๒ กรณี คือ

(๑) คดีความผิดที่พนักงานสอบสวน**ร้องขอ**ให้พนักงานอัยการมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนเพื่อให้คำแนะนำหรือตรวจสอบพยานหลักฐานในการสอบสวน หากคดีดังกล่าวมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(ค) มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(ง) มีผู้มีอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน

(๒) ความผิดที่**ต้องมี**พนักงานอัยการมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนทุกคดี ได้แก่ คดีที่มีโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตสถานเดียว

การกำหนดให้พนักงานอัยการมาร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนตั้งแต่ในชั้นการสอบสวนนั้นเพื่อให้พนักงานอัยการมาตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ในชั้นสอบสวนเช่นเดียวกับการสอบสวนร่วมกันในคดีพิเศษตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแบ่งเป็นกรณีที่คณะกรรมการคดีพิเศษอาจให้ความเห็นชอบให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนด้วย และกรณีที่ต้องมีพนักงานอัยการเข้าร่วมในการสอบสวนเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ ในการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน และให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของพนักงานอัยการในเรื่องเกี่ยวกับการสอบสวนคดีนั้น เช่นเดียวกับกรณีการชันสูตรพลิกศพตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหก แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการโต้แย้งเรื่องอำนาจสอบสวน เช่น กรณีการสอบปากคำเด็กตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดแต่เพียงให้พนักงานอัยการเข้าร่วมเพียงอย่างเดียวทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งพนักงานสอบสวนอ้างว่ากฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการเนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจน และเพื่อมิให้เกิดปัญหาความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่เข้าร่วมสอบสวน

การร้องขอ การสอบสวนร่วมกัน หรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน ทั้ง ๒ กรณี ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในเรื่องนี้สำนักงานศาลยุติธรรมมีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวนอาจมีผลต่อการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการได้ เห็นควรกำหนดให้ชัดเจนในพระราชบัญญัตินี้ว่า ห้ามมิให้พนักงานอัยการที่มีส่วนร่วมในการสอบสวนสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีดังกล่าว และไม่ควรกำหนดหลักการนี้ในกฎกระทรวงเพราะเป็นหลักการสำคัญ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อสังเกตแล้ว เห็นว่า การกำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวนมีลักษณะเช่นเดียวกับการสอบสวนคดีพิเศษตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นประโยชน์ในทางคดี สำหรับกรอบในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการนั้นเห็นควรกำหนดไว้ในกฎกระทรวง

๕.๒.๒ การส่งของกลาง (ร่างมาตรา ๑๑) กำหนดประเภทคดีและระยะเวลาในการส่งมอบของกลางที่ยึดได้จากการจับกุมของพนักงานสอบสวนเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์ โดยกำหนดประเภทคดีเกี่ยวกับยาเสพติดที่ต้องการให้พนักงานสอบสวนต้องส่งยาเสพติดที่ยึดมาได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์ภายในสองวันทำการ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบของพนักงานสอบสวน ซึ่งปัจจุบันตามข้อ ๑๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดเพียงให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีส่งยาเสพติดไปตรวจพิสูจน์ที่สถานตรวจพิสูจน์โดยเร็วเท่านั้น โดยไม่ได้กำหนดกรอบระยะเวลาที่แน่นอนไว้ แต่เนื่องจากในทางปฏิบัติยังคงมีปัญหาในเรื่องของบุคลากรและยังไม่มีสถานที่ตรวจพิสูจน์ในทุกจังหวัดจึงอาจทำให้เกิดปัญหาในการนำส่งของกลางได้ จึงกำหนดข้อยกเว้นไว้ในตอนท้ายในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจส่งสิ่งของที่ยึดนั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ โดยกำหนดให้บันทึกเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย ซึ่งเป็นหลักการเช่นเดียวกับเรื่องวิสามัญฆาตกรรมตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยถือว่าระยะเวลาตามมาตรานี้ถือว่าเป็นการกำหนดระยะเวลาเร่งรัด ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วยแล้ว

๕.๓ หมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น (ร่างมาตรา ๑๒ และร่างมาตรา ๑๓)

๕.๓.๑ การสืบพยานลับหลัง (ร่างมาตรา ๑๒)

กำหนดให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ แต่ต้องให้ออกาสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานได้ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งจำเลยมีทนายความ ถ้าปรากฏแก่ศาลว่าจำเลยคนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลังเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ซึ่งเป็นหลักการตามร่างที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ กรณีนี้เป็นหลักการใหม่ที่กำหนดยกเว้นหลักการสืบพยานลับหลังตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อต้องการแก้ปัญหากรณีจำเลยจงใจไม่มาศาล เช่น กรณีจำเลยอ้างว่าป่วยแต่ไม่ได้ป่วยจริง หรือจำเลยบอกให้ทนายขอเลื่อนนัดโดยอ้างว่าป่วย

เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีจึงกำหนดให้จำเลยต้องมีทนายความและสามารถชักค้ำได้ ซึ่งเป็นหลักการเกี่ยวกับการสืบพยานไว้ก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๒๓๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติให้ศาลต้องตั้งทนายความให้จำเลยหรือถ้าตั้งไม่ทันก็ให้ศาลชักค้ำพยานให้แทนซึ่งแสดงถึงหลักที่จำเลยต้องมีทนายความ และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการพิจารณาและสืบพยานต้องกระทำต่อหน้าจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันถือเป็นสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลย ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรมด้วยแล้ว

๕.๓.๒ การพิพากษาโดยไม่ต้องสืบพยาน (ร่างมาตรา ๑๓)

ร่างมาตรา ๑๓ นำหลักการมาจากร่างเดิมของสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นหลักการใหม่ยกเว้นหลักการทั่วไปตามมาตรา ๑๗๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดให้ในชั้นพิจารณาคดีศาลสามารถพิพากษาคดีโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐาน ถ้าจำเลยรับสารภาพในคดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำไม่เกินห้าปี ส่วนหลักการตามร่างมาตรานี้ กำหนดให้ศาลสามารถพิพากษาคดีโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานได้ ถ้าจำเลยรับสารภาพในทุกคดี ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เว้นแต่ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนคดีที่มีคำพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตไปยังศาลอุทธรณ์ในกรณีที่ไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้น และให้ถือว่าคำพิพากษาดังกล่าวยังไม่ถึงที่สุดเว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะพิพากษายืน โดยตัดความในส่วนของการเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยออก เนื่องจากมาตรา ๑๗๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้ศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว คดีที่จำเลยรับสารภาพศาลจะให้ อัยการนำพยานหลักฐานมาสืบจนกว่าจะพอใจ หลังจากนั้นจึงเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยก็ได้

๕.๔ หมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา (ร่างมาตรา ๑๔ ถึงร่างมาตรา ๑๙)

๕.๔.๑ อุทธรณ์ (ร่างมาตรา ๑๔ ถึงร่างมาตรา ๑๗)

บทบัญญัติในหมวดนี้มีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดวิธีการอุทธรณ์และฎีกาคดียาเสพติด โดยมุ่งที่จะแก้ไขให้การพิจารณาคดียาเสพติดจากเดิมในระบบสามชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ตามสิทธิของคู่ความ เป็นระบบสองชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ให้คดีถึงที่สุดในการพิจารณาชั้นศาลอุทธรณ์ ทั้งนี้เพื่อลดปริมาณคดีในชั้นศาลฎีกา โดยกำหนดให้คู่ความสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟังและศาลอุทธรณ์จะตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาอุทธรณ์ นอกจากนี้เพื่อให้การตัดสินคดีเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นการสร้างบรรทัดฐานในการตัดสินคดีโดยศาลอุทธรณ์ ในระยะแรกจึงกำหนดให้การอุทธรณ์คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์กลางทั้งหมดและให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๗) เว้นแต่ในกรณีที่โจทก์ฟ้องจำเลยว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันและกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในส่วนของคำพิพากษาหรือคำสั่งสำหรับการกระทำความผิดอื่นให้ยังคงสามารถฎีกาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๗) ในกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ศาลชั้นต้นต้องส่งสำนวนและคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๕)

ในกรณีที่โจทก์ฟ้องจำเลยว่ากระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน หากกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและมีอัตราโทษสูงกว่ากรรมอื่น หรือการกระทำหลายกรรมนั้นมีอัตราโทษอย่างสูงเท่ากัน ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาการกระทำซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นด้วย หลักการนี้นำร่างมาตรา ๑๗ ของสำนักงานศาลยุติธรรมมาประกอบการพิจารณาด้วย ซึ่งแนวคิดที่กำหนดให้ศาลชำนาญพิเศษมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีความผิดอื่นรวมอยู่ด้วยนั้น ปัจจุบันถูกนำมาใช้ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและศาลล้มละลายเพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาเสร็จในคราวเดียวกัน ซึ่งหากกำหนดให้แยกคดีกันอุทธรณ์อาจทำให้เกิดปัญหาคำพิพากษาของศาลแตกต่างกันทั้งที่พยานที่ใช้เป็นชุดเดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่คดียาเสพติดเป็นความผิดร่วมกับความผิดอื่นแม้จะแยกฟ้องเป็นรายกระทงแต่ศาลอาจให้รวมฟ้องได้หากเห็นว่ามีมูลคดีเดียวกันและพยานหลักฐานที่ใช้ชุดเดียวกันตามมาตรา ๑๖๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ปัจจุบันการพิจารณาคดีอาญาเป็นอย่างเดียวกันจึงไม่เกิดปัญหา แต่หากกำหนดวิธีพิจารณาคดียาเสพติดแตกต่างจากการพิจารณาคดีอาญาทั่วไปอาจทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาพิพากษาคดีได้ (ร่างมาตรา ๑๖)

๕.๔.๒ ฎีกา (ร่างมาตรา ๑๘)

ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว คู่ความอาจยื่นคำร้องขออนุญาตต่อศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาฟังเพื่อขอให้พิจารณารับฎีกาไว้วินิจฉัย ศาลฎีกาอาจพิจารณารับฎีกาในปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้วินิจฉัยก็ได้ หากเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนจากระบบเดิมที่เป็นระบบสิทธิเป็นระบบอนุญาตและมีการนำมาใช้แล้วในศาลชำนาญพิเศษ เช่น ศาลล้มละลาย เป็นต้น โดยการฎีกาตามร่างมาตรานี้ไม่ใช่การรับรองให้ฎีกาตามมาตรา ๒๖๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดให้อัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย แต่เป็นหลักการใหม่ที่ทำให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาว่าจะอนุญาตให้ฎีกาหรือไม่ เนื่องจากศาลฎีกาจะเป็นผู้พิจารณาคดี จึงให้อำนาจศาลฎีกาในการพิจารณาอนุญาต เมื่อเป็นหลักการใหม่จึงไม่มีการรับรองให้อุทธรณ์ฎีกาดังเช่นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สำนักงานอัยการสูงสุด ไม่เห็นด้วยกับหลักการตามร่างมาตรานี้ของสำนักงานศาลยุติธรรมที่กำหนดให้คู่ความอาจยื่นคำร้องขออนุญาตต่อศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่ง

เดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาฟังเพื่อขอให้พิจารณารับฎีกาไว้วินิจฉัย โดยเห็นว่าการรับรองให้ฎีกานั้นเป็นกรณีที่ยัยการสูงสุดเป็นผู้รับรองให้ฎีกาได้ตามมาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่แล้ว เนื่องจากพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฝ่ายเดียวสำหรับคดีอาญาเสพติดจึงไม่เห็นด้วยกับร่างมาตรานี้ที่ตัดอำนาจรับรองฎีกาของอัยการสูงสุดออก

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) พิจารณาข้อสังเกตดังกล่าวแล้วเห็นว่าเป็นหลักการใหม่ที่ทำให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาว่าจะอนุญาตให้จำเลยฎีกาได้หรือไม่ เนื่องจากศาลฎีกาจะเป็นผู้พิจารณาคดีจึงให้อำนาจศาลฎีกาในการพิจารณาอนุญาต โดยเป็นการเปลี่ยนระบบจากเดิมที่เป็นระบบสิทธิของจำเลยเป็นระบบอนุญาต ซึ่งมีการนำมาใช้แล้วในศาลชำนาญพิเศษ เช่น ศาลล้มละลาย เป็นต้น จึงเห็นควรคงหลักการตามร่างที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

๕.๕ หมวด ๕ พยานหลักฐาน

ตัดความในหมวด ๕ พยานหลักฐานออกทั้งหมดโดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๕.๑ ตัดร่างเดิมมาตรา ๒๒ ของกระทรวงยุติธรรม กรณีให้ศาลรับฟังสำเนาภาพถ่ายธนบัตรหรือเงินตราซึ่งโจทก์ประสงค์จะอ้างเป็นพยานหลักฐานในคดีได้ออก เนื่องจากหากบัญญัติไว้ในกฎหมายอาจทำให้เข้าใจว่า ปัจจุบันกฎหมายห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว จึงจำเป็นต้องนำมากำหนดไว้ ทั้งนี้ปัจจุบันสามารถทำได้อยู่แล้ว เพียงแต่ศาลอาจออกแนวปฏิบัติให้ชัดเจนว่ากรณีใดสามารถทำได้

๕.๕.๒ ตัดร่างเดิมมาตรา ๒๓ ของกระทรวงยุติธรรม กรณีพยานที่เคยเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องหรือขอให้ศาลพิพากษาลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นให้ศาลรับฟังพยานดังกล่าวเพื่อลงโทษจำเลยอื่นได้ออก เนื่องจากหลักการที่ห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานหมายความถึงเฉพาะจำเลยที่ถูกฟ้องในคดีนั้นเท่านั้น ดังนั้นหากไม่ใช่จำเลยในคดีดังกล่าวแล้วก็สามารถอ้างเป็นพยานได้ นอกจากนี้ปัจจุบันศาลก็รับฟังผู้ต้องหาที่กันไว้เป็นพยานอยู่แล้ว

๕.๕.๓ ตัดร่างเดิมมาตรา ๒๔ ของกระทรวงยุติธรรม กรณีให้ศาลรับฟังข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลจากอุปกรณ์สื่อใด ๆ ได้ออก เนื่องจากหากบัญญัติไว้จะทำให้กระทบกับการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในคดีที่มีข้อคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ เนื่องจากไม่มีการบัญญัติให้ศาลต้องรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในกฎหมายเฉพาะอื่นซึ่งอาจมีผลทำให้ศาลไม่อาจรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวในคดีอื่นได้

๕.๕.๔ ตัดร่างเดิมมาตรา ๒๕ ของกระทรวงยุติธรรม กรณีให้ศาลรับฟังความเห็นเป็นหนังสือของผู้ชำนาญการพิเศษ หากจำเลยยอมรับความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าวและศาลเห็นสมควรออก เนื่องจากมาตรา ๑๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้พยานทุกคนต้องเบิกความด้วยวาจาและห้ามมิให้พยานอ่านข้อความที่เขียนมา เว้นแต่

จะได้รับอนุญาตจากศาล หรือเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ และมาตรา ๑๗๓/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้คดีที่มีความสำคัญศาลอาจกำหนดตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้ และการตรวจพยานหลักฐานจะมีการสอบข้อเท็จจริงซึ่งหากจำเลยมีการยอมรับข้อเท็จจริงก็ไม่น่าจะเป็นปัญหา จึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติร่างมาตราดังกล่าวไว้

๕.๕.๕ ตัดร่างเดิมมาตรา ๒๖ ของกระทรวงยุติธรรมออก เพื่อให้สอดคล้องกับการตัดร่างมาตรา ๒๕ ออก

๕.๖ บทบัญญัติอื่น ๆ

๕.๖.๑ การใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๔)

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มีได้กำหนดบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาคดีใดเป็นการเฉพาะให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาความตามกฎหมายดังต่อไปนี้มาใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายนี้ ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว แต่มีให้นำหมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น และหมวด ๔ อุทธรณ์และฎีกา มาใช้บังคับในคดีเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

๕.๖.๒ บทนิยาม (ร่างมาตรา ๕)

(๑) ตัดบทนิยาม คำว่า “ศาล” และ “พนักงานสอบสวน” ออก โดยบทนิยาม “ศาล” ตัดออก เนื่องจากตามร่างเดิมของกระทรวงยุติธรรมต้องการให้นำวิธีพิจารณาคดียาเสพติดไปใช้ในศาลเยาวชนและครอบครัวด้วยซึ่งแตกต่างกับร่างของสำนักงานศาลยุติธรรม จึงจำเป็นต้องนิยามคำว่า “ศาล” ให้หมายความรวมถึงศาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นว่า ไม่ควรนำบทบัญญัติในหมวด ๓ และหมวด ๔ เกี่ยวกับการพิจารณาคดีมาใช้กับกรณีที่เด็กเป็นผู้กระทำผิด จึงไม่จำเป็นต้องนิยามคำว่า “ศาล” ไว้ โดยเห็นว่าบทนิยามคำว่า “ศาล” ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า ศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีนั้น ๆ ส่วนบทนิยามคำว่า “พนักงานสอบสวน” นั้น เห็นควรตัดออก เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้ครอบคลุมแล้ว

(๒) แก้ไขบทนิยามคำว่า “ยาเสพติด” โดยกำหนดให้ยาเสพติดหมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากบทนิยามคำว่า “ยาเสพติด” ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวครอบคลุมทั้งยาเสพติด วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหย ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ประสงค์จะให้ความคุ้มครองอยู่แล้ว

(๓) แก้ไขบทนิยามคำว่า “กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” โดยตัดกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในนิยามดังกล่าวออก เนื่องจากหลักการของกฎหมายดังกล่าวไม่อยู่ในกระบวนการดำเนินคดียาเสพติดและมุ่งที่จะฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมากกว่ามุ่งที่จะปราบปรามผู้กระทำความผิด

๕.๖.๓ ผู้รักษาการตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๖) เห็นควรกำหนดให้เพิ่มตำแหน่งประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรัฐมนตรีรักษาการร่วมกับนายกรัฐมนตรี โดยให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน และให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เพื่อให้สอดคล้องกับกรณีทีร่างพระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ออกกฎกระทรวงได้ ๔ มาตรา ได้แก่ การออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข (๑) การอนุญาตและการอำพราง (ร่างมาตรา ๗) (๒) การอนุญาตการครอบครอง หรือการจัดให้มีการดำเนินการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม (ร่างมาตรา ๘) (๓) การร้องขอ การสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ (ร่างมาตรา ๑๐) และ (๔) กำหนดประเภทคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่พนักงานสอบสวนต้องส่งสิ่งของที่ยึดไว้เป็นของกลางเพื่อให้ตรวจพิสูจน์ (ร่างมาตรา ๑๑)

๕.๖.๔ เพิ่มหมวด ๕ อายุความ (ร่างมาตรา ๒๐ และร่างมาตรา ๒๑)
กำหนดให้คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีอายุความดังนี้

(๑) คดีความผิดซึ่งมีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้มีอายุความสามสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด (ร่างมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง)

(๒) กรณีที่ได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้วผู้กระทำความผิดวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาหรือหลบหนีจนเกินกำหนดเวลาสามสิบปีนับแต่วันที่ศาลสั่งงดการพิจารณาหรือหลบหนี แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๒๐ วรรคสอง)

(๓) ในคดีความผิดซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต หากผู้นั้นยังไม่ได้รับโทษหรือรับโทษแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วนเพราะหลบหนีเกินเวลาสามสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุดหรือนับแต่วันที่หลบหนี (ร่างมาตรา ๒๑)

๕.๖.๕ บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๒๒)

กำหนดให้บรรดาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งค้างการพิจารณาในศาลใดก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป และให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้น ๆ จะถึงที่สุด

นอกจากนี้ได้แก้ไขถ้อยคำในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฯ และร่างพระราชบัญญัติฯ ให้ถูกต้องและเหมาะสมซึ่งเป็นไปตามแบบการร่างกฎหมายของสำนักงานฯ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๐

LIART

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนเสพติด

พ.ศ.

Legislative Institutional Repository of Thailand

(๔๕)

สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ

สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศในรอบปี ๒๕๔๙ มีทั้งสิ้น ๗๔,๔๐๓ คดี จำนวนผู้ต้องหา ๘๑,๙๓๗ คน น้ำหนักของกลางทั้งสิ้น ๒๕,๙๐๔.๒๙ กิโลกรัม จำแนกเป็น
ตัวยาหลัก อาทิ เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ประมาณ ๑๓.๔๘ ล้านเม็ดหรือ ๑,๒๑๓.๔๐ กิโลกรัม
เฮโรอีน ๘๑.๖๖ กิโลกรัม ไอซ์ ๘๓.๗๔ กิโลกรัม เอ็กซ์ตาซี ๖.๗๓ กิโลกรัม คีตามีน
๒๑.๘๘ กิโลกรัม โคคาอีน (โคเคน) ๓๖.๓๖ กิโลกรัม กัญชาแห้ง ๑๑.๘๗ ตัน และ พืชกระท่อม
๖.๒๗ ตัน

แสดงจำนวนคดีและจำนวนผู้ต้องหา ปี ๒๕๔๖ - ๒๕๕๐

ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา
๒๕๔๖	๑๐๒,๓๓๔	๑๐๘,๓๑๕
๒๕๔๗	๕๕,๔๒๓	๖๐,๖๖๙
๒๕๔๘	๖๖,๗๒๔	๗๓,๒๕๗
๒๕๔๙	๗๔,๔๐๓	๘๑,๙๓๗
๒๕๕๐	๑,๒๐๙	๑,๔๗๐

ประมวลผลเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ

สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศในรอบปี ๒๕๔๙ มีทั้งสิ้น ๗๔,๔๐๓ คดี จำนวนผู้ต้องหา ๙๑,๙๓๗ คน น้ำหนักของกลางทั้งสิ้น ๒๕,๙๐๔.๒๙ กิโลกรัม จำแนกเป็น
 ตัวยาหลัก อาทิ เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ประมาณ ๑๓.๔๘ ล้านเม็ดหรือ ๑,๒๑๓.๔๐ กิโลกรัม
 เฮโรอีน ๙๑.๖๖ กิโลกรัม ไอซ์ ๙๓.๗๔ กิโลกรัม เอ็กซ์ตาซี ๖.๗๓ กิโลกรัม คีตามีน
 ๒๑.๘๘ กิโลกรัม โคคาอิน (โคเคน) ๓๖.๓๖ กิโลกรัม กัญชาแห้ง ๑๑.๘๗ ตัน และ พืชกระท่อม
 ๖.๒๗ ตัน

แสดงจำนวนคดีและจำนวนผู้ต้องหา ปี ๒๕๔๖ - ๒๕๕๐

ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา
๒๕๔๖	๑๐๒,๓๓๔	๑๐๘,๓๑๕
๒๕๔๗	๕๕,๔๒๓	๖๐,๖๖๙
๒๕๔๘	๖๖,๗๒๔	๗๓,๒๕๗
๒๕๔๙	๗๔,๔๐๓	๘๑,๙๓๗
๒๕๕๐	๑,๒๐๙	๑,๔๗๐

ประมวลผลเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ภาคผนวก

:

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

Legislative Institutional Repository of Thailand

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๑๑๒๑

(๑)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	
ปฏิบัติหน้าที่	
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
เลขรับ.....	126
วันที่.....	๕ 4 ก.ค. 2550
เวลา.....	11.10 น.

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗) กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

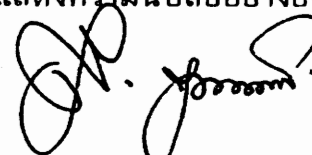
กลุ่มงานบริหารทั่วไป	
รับที่.....	๒๒๐ / ๒๕๕๐ วันที่ ๔ / ก.ค. / ๕๐
เวลา.....	๑๒.๐๐ ถึง พ.ร.บ.
สำนักการประชุม	

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลมาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(สุรยุทธ์ จุลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ

รับที่..... 126 / ๘55๐

วันที่ 4 / ๗๐ / ๕๐

เวลา..... 12.15 น.

สำนักการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๔ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

(0/0.845c/๘) www.cabinet.thaigov.go.th

Legislative Institutional Repository of Thailand

(๒)

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๓๐๙/๒๕๕๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด

เหตุผล

เนื่องจากในปัจจุบันมีคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นสู่การพิจารณาของศาล เป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีดังกล่าวมีลักษณะพิเศษและซับซ้อนแตกต่างจากการกระทำความผิดอาญาทั่วไป สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติดโดยเฉพาะเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวน สอบสวน และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกา และอายุความ เพื่อให้ศาลพิจารณาคดีอาญาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๓)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด
พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ
ให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วย
การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วย
การจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร
มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ห้ามมิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น และหมวด ๔
อุทธรณ์และฎีกา แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วย
การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

LIRT

(๔)

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น
“พนักงานอัยการ” หมายความว่า ความรวมถึงอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญ

ศาลทหาร

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

ยาเสพติด

“กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สาร
ระเหย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการ
ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และกฎหมายว่าด้วย
วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย
เกี่ยวกับยาเสพติด

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา

มาตรา ๖ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และ
นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ระเบียบหรือกฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การสืบสวน

มาตรา ๗ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจปฏิบัติการอำพราง
เพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

การอำพราง หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังโดยลวงให้เข้าใจ
ไปทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

การอนุญาตและการอำพรางตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุม
และตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดไปก่อนแล้วรายงานผู้มีอำนาจอนุญาตตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว

มาตรา ๘ ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานผู้ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มีอำนาจครอบครองหรือจัดให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมทั้งในและนอกราชอาณาจักรเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้

การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม หมายความว่า การครอบครองยาเสพติดเพื่อส่งต่อแก่ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ คำสั่ง หรือการสะกดรอยติดตามของเจ้าพนักงาน ทั้งนี้ การส่งต่อนั้นให้รวมถึงการนำเข้าหรือส่งออกเพื่อการส่งต่อในหรือนอกราชอาณาจักรด้วย

การอนุญาต การครอบครอง หรือการจัดให้มีการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙ ในกรณีที่เจ้าพนักงานขอให้บุคคลใดซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ เฉพาะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวในบรรดาความเสียหายที่เกิดขึ้น เว้นแต่จะได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการ

หมวด ๒

การสอบสวน

มาตรา ๑๐ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ พนักงานสอบสวนอาจร้องขอต่อพนักงานอัยการเพื่อให้มาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนเพื่อให้คำแนะนำหรือตรวจสอบพยานหลักฐานในการสอบสวนแล้วแต่กรณี ก็ได้

(๑) มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(๒) มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๓) มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(๔) มีผู้มีอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน

(๖)

การสอบสวนคดีที่มีโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตสถานเดียว ต้องมีพนักงานอัยการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนทุกคดี

การสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน และให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของพนักงานอัยการในเรื่องเกี่ยวกับการสอบสวนคดีนั้น

การร้องขอ การสอบสวนร่วมกัน หรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ยึดสิ่งของไว้ตามกฎหมายและอ้างว่าเป็นยาเสพติด ให้พนักงานสอบสวนส่งสิ่งของที่ยึดนั้นภายในสองวันทำการนับแต่เวลาที่พนักงานสอบสวนได้รับสิ่งของนั้นไว้เป็นของกลางในคดี เพื่อให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจพิสูจน์และทำความเข้าใจเป็นหนังสือรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจส่งสิ่งของที่ยึดนั้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ โดยให้บันทึกเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

หมวด ๓

วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

มาตรา ๑๒ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งจำเลยมีนายความ ถ้าปรากฏว่าจำเลยคนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลย แต่ต้องให้โอกาสนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้

มาตรา ๑๓ ในชั้นพิจารณาถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีความผิดนั้นมีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ศาลต้องฟังพยานหลักฐานจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

หมวด ๔

อุทธรณ์และฎีกา

มาตรา ๑๔ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๕ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์โดยยื่นต่อศาลชั้นต้น ในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์หรือเมื่อมีการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นรับส่งอุทธรณ์หรือคำร้องเช่นว่านั้นพร้อมสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยเร็ว

มาตรา ๑๕ คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต เมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษา ให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนและคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ ตามมาตรา ๒๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๖ การพิจารณาพิพากษาคดีที่มีการอุทธรณ์มายังศาลอุทธรณ์นั้น สำหรับ คดีที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน หากกรรมใดกรรมหนึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดและมีอัตราโทษสูงกว่ากรรมอื่น หรือการกระทำความผิดหลายกรรมนั้นมีอัตราโทษอย่างสูงเท่ากัน ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาพิพากษาการกระทำซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

มาตรา ๑๗ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยมิชักช้า และภายใต้ บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๘ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ เฉพาะการกระทำซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นที่สุด

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในการกระทำความผิดอื่นซึ่งมิใช่ความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด คู่ความอาจฎีกาได้ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่งแล้ว คู่ความอาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องไปพร้อมกับฎีกาต่อ ศาลฎีกาภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้ คู่ความฝ่ายที่ขออนุญาตฎีกาฟัง เพื่อขอให้พิจารณารับฎีกาไว้วินิจฉัยก็ได้

เมื่อมีคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ศาลฎีกาอาจพิจารณารับฎีกาในปัญหาเรื่องหนึ่งเรื่องใด ไว้วินิจฉัยก็ได้ หากเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรจะได้วินิจฉัย

คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้วินิจฉัย ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ ตลอดจนการพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ทั้งนี้ ในระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุเงื่อนไขระยะเวลาของการสั่งไม่อนุญาตที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อการปฏิบัติตาม มาตรา ๒๖๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ระเบียบตามวรรคสี่ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๙ การอุทธรณ์หรือฎีกาในศาลทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย ธรรมนูญศาลทหาร

(๘)

หมวด ๕
อายุความ

มาตรา ๒๐ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับฐานความผิดซึ่งต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดสามสิบปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้วผู้กระทำความผิดวิกลจริตและศาลสั่งงดการพิจารณาหรือหลบหนีจนเกินกำหนดตามวรรคหนึ่งแล้วนับแต่วันที่ศาลสั่งงดการพิจารณาหรือหลบหนี แล้วแต่กรณี ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

มาตรา ๒๑ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตผู้ใด และผู้นั้นยังมีได้รับโทษหรือได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนเพราะหลบหนี ถ้ายังมีได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษเกินกำหนดเวลาสามสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดหรือนับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนี แล้วแต่กรณี เป็นอันล้างเลขการลงโทษ จะลงโทษผู้นั้นมิได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๒ บรรดาคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใด ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้น ๆ จะถึงที่สุด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี